

Autoreferat

- 1. Imię i nazwisko:** Piotr Zamelski
- 2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne - z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.**

Doktor nauk prawnych - Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wydział Prawa i Administracji, 2013 r.

- tytuł rozprawy doktorskiej: „Równowaga praw i obowiązków implikacją zasady dobra wspólnego”

Magister prawa - Uniwersytet Opolski, Wydział Prawa i Administracji, 2009 r.

- 3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.**

Politechnika Opolska, Wydział Ekonomii i Zarządzania 1.03.2010 r. - 14.02.2016 r.:
asystent,

15.02.2016 r. - obecnie: adiunkt.

Od 1.09.2020 r. pełnię funkcję prodziekana do spraw dydaktyki Od 1.09.2024 r. pracuję w Katedrze Komunikacji Marketingowej.

Uniwersytet Opolski, Wydział Prawa i Administracji

- umowa zlecenie na prowadzenie zajęć dydaktycznych w latach akademickich 2013/2014 (semestr zimowy i letni) oraz 2015/2016 (semestr letni)

Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi

- umowa zlecenie na prowadzenie zajęć dydaktycznych w roku akademickim 2009/2010 (semestr letni)

- 4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.). Omówienie to winno dotyczyć merytorycznego ujęcia przedmiotowych osiągnięć, jak i w sposób precyzyjny określać indywidualny wkład w ich powstanie, w przypadku, gdy dane osiągnięcie jest dziełem współautorskim, z uwzględnieniem możliwości wskazywania dorobku z okresu całej kariery zawodowej.**

a) tytuł monografii naukowej, o której mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy:

„Model świadomości prawno-etycznej przedstawicieli zawodów inżynierskich.
Studium teoretyczno-prawne i empiryczne”

b) dane bibliograficzne:

autor: **Piotr Zamelski**, miejsce i rok wydania: **Opole 2025**, nazwa wydawnictwa:
Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej, ISBN: **978-83-66903-77-7**, liczba
stron: **540**,

recenzenci wydawniczy:

- **prof. dr hab. Marek Zirk-Sadowski** (Uniwersytet Łódzki),
- **dr hab. Małgorzata Stefaniuk, prof. UMCS** (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

c) omówienie merytoryczne osiągnięcia naukowego:

Tematyka badawcza osiągnięcia

Tematyka monografii naukowej wskazanej jako osiągnięcie naukowe obejmuje model świadomości prawno-etycznej przedstawicieli zawodów inżynierskich. Osiągnięcie naukowe stanowi rezultat badań trwających prawie 3 lata i uwzględnia uwagi recenzentów wskazanych przez wydawcę. Ma charakter studium teoretyczno-prawnego i empirycznego, które tematycznie mieści się w obszarze teorii i filozofii prawa, zarazem zakłada podejście interdyscyplinarne dzięki nawiązaniu do dorobku innych dyscyplin naukowych i uwzględnieniu wyników badania ilościowego. Świadomość prawno-etyczna stanowi autorską konstrukcję teoretyczno-prawną łączącą przedmiot świadomości prawnej, świadomości etycznej oraz relacje pomiędzy wymienionymi pojęciami. Wybór problematyki poruszanej w osiągnięciu naukowym wyrasta z prowadzonych uprzednio badań nad cywilizacyjno-kulturowymi podstawami aksjologii prawa, etyką normatywną, historycznym kształtowaniem się koncepcji epistemologicznych oraz oddziaływaniem prawa pozytywnego na postawy adresatów i procesy społeczne. Ponadto wiąże się z tematyką innych publikacji naukowych mojego autorstwa z zakresu teorii i filozofii prawa, szczególnie w zakresie badań nad aksjologią prawa, świadomością prawną, etyką, legislacją, pedagogiką prawa, komunikacją w prawie i partycypacją społeczno-ekonomiczną (szczegółowa tematyka moich publikacji naukowych została zaprezentowana w dalszej części).

Problem świadomości osób wykonujących zawody inżynierskie zawsze był społecznie doniosły ze względu na odpowiedzialność i potencjalne ryzyko związane z

wykorzystywaniem sił przyrody w rozwiązaniach technicznych. Odpowiedzialność karna inżyniera-budowniczego została wspomniana już w tzw. kodeksie Hammurabiego (ok. 1750 r. p.n.e.). Technika rzadko stanowi przedmiot zainteresowań teoretyczno-prawnych, choć jako działalność podlegająca ludzkiej decyzyjności łączy się z problemami natury filozoficznej i etycznej, co w swoich publikacjach podkreśla m.in. Andrzej Kiepas (m.in. Tegoż, *Moralne wyzwania nauki i techniki*, Katowice 1992). Tradycyjne dylematy prawne i etyczne dotyczące zawodów inżynierskich pozostają niezmiennie aktualne, a nawet zyskują na znaczeniu w kontekście zastępowania człowieka przez maszyny, transhumanizmu, algorytmizacji, zagrożeń dla życia prywatnego i rodzinnego czy ochrony środowiska naturalnego. Omawiana tematyka nabiera jednak szczególnego znaczenia w warunkach dominacji trendów postmodernistycznych, negujących obiektywne i trwałe wzorce aksjonormatywne, przy bezprecedensowym rozwoju technologii programowalnych działających w sposób autonomiczny (tzw. sztuczna inteligencja). Obserwowane tempo rozwoju technologicznego określane jest mianem rewolucji cyfrowej albo czwartej rewolucji technologicznej (piątej - jeżeli wyodrębnić tzw. sztuczną inteligencję). Nowe możliwości nauki i przemysłu stanowią wprawdzie szansę na zaradzenie rozmaitym niedostatkom, ale budzą uzasadnione obawy co do zagrożeń wynikających z wykorzystania nieznanego jeszcze potencjału technologii cyfrowych. Nakreślona sytuacja czyni tematykę świadomości prawno-etycznej przedstawicieli zawodów inżynierskich zagadnieniem aktualnym i doniosłym społecznie.

Świadomość prawna stanowi przedmiot zainteresowań socjologii prawa od początku XX w., kiedy została wypromowana w niezależnie prowadzonych badaniach Nathana Roscoe Pounda, Eugena Ehrlicha i Leona Petrażyckiego. Po drugiej wojnie światowej polska szkoła socjologii prawa pozostawała pod wpływem myśli Petrażyckiego i jego ucznia Jerzego Lande, rozwijając się przede wszystkim na Uniwersytecie Jagiellońskim (zespół Marii Boruckiej-Arctowej) oraz na Uniwersytecie Warszawskim (zespół Adama Podgóreckiego). Połączenie świadomości prawnej i świadomości etycznej w jeden przedmiot badań skutkuje szerszym uwzględnieniem tematyki aksjologicznej i historii filozofii. Zważywszy na znaczenie wspólnoty w procesie kształtowania świadomości i tożsamości człowieka, w monografii uwzględniono także zagadnienia roli społecznej i działalności zrzeszeń społeczno-zawodowych. Z kolei odniesienie świadomości prawno-etycznej do grupy przedstawicieli zawodów inżynierskich pociąga za sobą eksplorację tematyki regulacji prawnych, głównie z obszaru prawa administracyjnego, jak klasyfikacja zawodów, warunki wykonywania zawodu, samorządność zawodowa i gospodarza itp.

W monografii wyróżniono model teoretyczny i model empiryczny świadomości prawno-etycznej przedstawicieli zawodów inżynierskich. Analogiczna typologizacja znajduje zastosowanie w polskiej socjologii prawa w badaniach nad świadomością prawną (zob. G. Skąpska, E. Radomska, M. Wróbel, *Świadomość prawna społeczeństwa polskiego*, „Państwo i Prawo” 2022, nr 12(922), s. 3-32). Należy podkreślić, że polska szkoła socjologii prawa od początku wyrażała zainteresowanie poznawaniem faktycznego stanu społeczeństwa, nie poprzestając na formułowaniu definicji i budowaniu modeli teoretycznych. Prawo bowiem stanowi zjawisko społeczne, powstaje i urzeczywistnia się w społeczeństwie, a ściślej mówiąc w świadomości poszczególnych członków społeczeństwa. Z tego względu tematyka badań nie mogła ograniczyć się do ustalenia modelu teoretycznego świadomości prawno-etycznej badanej grupy społecznej, potrzebne było również ustalenie modelu empirycznego oraz porównanie obu kategorii pojęciowych. W prezentowanej monografii naukowej przez model teoretyczny rozumie się pojęcia, poglądy i rozwiązania normatywne funkcjonujące w społeczeństwie, poznawane w drodze badania źródeł (w szczególności literatury przedmiotu, aktów prawnych i dokumentów deontologicznych) i wnioskowania logicznego. Natomiast model empiryczny odnosi się do opinii, deklaracji i zachowań członków populacji poddanej badaniu empirycznemu. Zbudowaniu modelu empirycznego posłużyło badanie ilościowe przeprowadzone na reprezentatywnej próbie badawczej.

Adresatami opracowania są w szczególności prawnicy, inżynierowie i etycy, którzy zajmują się omawianą problematyką jako praktycy, badacze, dydaktycy bądź studenci. W zamierzeniu publikacja ma przyczynić się do pogłębienia i poszerzenia stanu wiedzy odnoszącej się do omawianych zagadnień na gruncie teorii i filozofii prawa. Może stanowić źródło wiedzy praktycznej, pomoc dydaktyczną oraz przyczynek do debaty naukowej na poruszane w niej zagadnienia.

Cel naukowy osiągnięcia

Głównym celem osiągnięcia naukowego jest ustalenie modelu teoretycznego i empirycznego świadomości prawno-etycznej przedstawicieli zawodów inżynierskich w Polsce w XXI w. Zrealizowanie celu naukowego osiągnięcia wymagało przeprowadzenia sekwencji czynności badawczych, które odpowiadają celom szczegółowym. Do szczegółowych celów służących poznaniu modelu teoretycznego badanego zjawiska należy: ustalenie atrybutów świadomości osoby ludzkiej, ustalenie zakresu pojęciowego oraz istotnych cech świadomości prawno-etycznej, ustalenie katalogu i struktury zawodów inżynierskich, ustalenie źródeł regulacji prawnych i deontologicznych odnoszących się do

zawodów inżynierskich oraz ustalenie struktury organizacji inżynierskich i kryteriów aksjologicznych ich oddziaływania na osoby wykonujące zawody inżynierskie. Z kolei celem szczegółowym służącym poznaniu modelu empirycznego świadomości prawno-etycznej jest ustalenie stosunku przedstawicieli zawodów inżynierskich do norm prawnych i norm etyki zawodowej.

W badaniach z zakresu teorii i filozofii prawa wielokrotnie podejmowano zagadnienia pokrewne do problemu badawczego, w szczególności dotyczące świadomości prawnej, bądź zbieżne z tematyką poruszaną w osiągnięciu naukowym, jak etyka zawodowa czy filozofia postmodernizmu. Wiele z tych badań zostało zrealizowanych w sposób pogłębiony przez doświadczone zespoły badawcze - ich dorobek został przywołany i wykorzystany w monografii. Badania te realizowały jednak odmienne cele naukowe, ponadto były prowadzone w odmiennych realiach społecznych, politycznych i gospodarczych. W związku z tym należy podkreślić, że sformułowany cel naukowy odznacza się nowością w polskiej nauce prawa, nie znaleziono również analogicznych badań zagranicznych. Co za tym idzie, model świadomości prawno-etycznej zbudowany z ośmiu komponentów, zaprezentowany w ujęciu teoretycznym i empirycznym w stosunku do przedstawicieli zawodów inżynierskich, ma szansę stanowić wkład w rozwój dyscypliny nauki prawne.

Dychotomiczne ujęcie *law in books and law in action*, charakterystyczne dla amerykańskiej socjologii prawa, na gruncie prezentowanych badań zostaje poszerzone o problematykę etyczną. Rozróżnienie modelu teoretycznego i modelu empirycznego świadomości prawno-etycznej w założeniu ma prowadzić do kompleksowego i krytycznego ujęcia przedmiotu badań. Każde bowiem badanie zakładające zobrazowanie wiedzy pochodzącej ze źródeł teoretycznych za pomocą danych pochodzących ze źródeł empirycznych ma wpisany *implicite* bądź *explicite* cel naukowy w postaci weryfikacji założeń funkcjonujących w nauce i działalności praktycznej. Z kolei przyjęcie jako przedmiotu badań modelu świadomości prawno-etycznej opiera się na uznaniu wiedzy i osądu istniejących w ludzkim umyśle za czynnik poprzedzający i determinujący wszelkie zdarzenia o charakterze decyzyjnym, legislacyjnym i procesowym. Co za tym idzie, porównanie modelu teoretycznego i empirycznego świadomości prawno-etycznej, a następnie sformułowanie ocen, wniosków i postulatów, warunkuje realizację celu naukowego monografii.

Metodologia badań w osiągnięciu naukowym

Metodologia badań naukowych zastosowana w prezentowanym osiągnięciu naukowym uwzględnia reguły metodologiczne przyjmowane w dyscyplinie nauki prawne (T.

Barankiewicz, *Metody myślenia, badania prawa i systematyzacji wiedzy w naukach prawnych*, w: H. Izdebski, A. Łazarska, *Metodologia dysertacji doktorskiej dla prawników. Teoria i praktyka*, Warszawa 2022, s. 101-132). Zrealizowanie celów poznawczych w procesie badawczym wymaga sformułowania problemów badawczych, które rozwiązywane są w drodze weryfikacji tezy badawczej i szczegółowych hipotez roboczych. Główny problem badawczy w osiągnięciu naukowym obejmuje ustalenie: *jaki model teoretyczny i empiryczny świadomości prawno-etycznej przedstawicieli zawodów inżynierskich funkcjonuje w Polsce w XXI w.?* Z kolei teza badawcza, która zmierza do rozwiązania głównego problemu badawczego i tym samym wyznacza tematykę badań, brzmi: *model teoretyczny świadomości prawno-etycznej może być rozważany w ujęciu epistemologicznym (zdolności do poznania) i normatywnym (percepcji norm prawnych i norm etycznych). W XXI w. model teoretyczny świadomości prawno-etycznej przedstawicieli zawodów inżynierskich w Polsce cechuje się: w ujęciu epistemologicznym - pluralizmem aksjologicznym, momentami przechodzącym w nonkognitywizm, w ujęciu normatywnym - rosnącym zakresem normowania w aktach prawnych i dokumentach deontologicznych odnoszących się do poszczególnych zawodów, które mają zapłacić lukę wynikającą z zaniku nieformalnych norm społecznych. Z kolei model empiryczny może być poznawany dzięki badaniom statystycznym. Zakłada się, że cechuje się wiodącą rolą norm prawnych w stosunku do norm etycznych oraz niewielkim wpływem wspólnoty zawodowej.* Główny problem badawczy znajduje rozwinięcie w postaci dziewięciu szczegółowych problemów badawczych wraz z odpowiadającymi im hipotezami roboczymi. Rozwiązanie szczegółowych problemów badawczych, odbywające się w drodze weryfikacji odnośnych hipotez roboczych, prowadzi do weryfikacji tezy badawczej, a tym samym do rozwiązania głównego problemu badawczego i osiągnięcia zakładanych celów poznawczych.

Prezentowane osiągnięcie naukowe odznacza się pluralizmem metodologicznym ze względu na teoretyczno-praktyczny charakter badań, złożoność badanego zjawiska i nawiązywanie do dorobku innych dyscyplin naukowych. Podstawową metodą badawczą (czy też metametodą) wykorzystywaną w badaniach jest modelowanie polegające na ustaleniu modelu teoretycznego i empirycznego świadomości prawno-etycznej przedstawicieli zawodów inżynierskich. Tworzenie modelu odznacza się uproszczonym ujęciem złożonej rzeczywistości, które ułatwia wychwycenie kluczowych elementów, przeprowadzenie ich analizy, poszukiwania relacji między zmiennymi oraz rozdzielenie procesów głównych i incydentalnych (W. Kotowski, *Modele dyskursów prawniczych*, Toruń 2013, s. 67; H. Wolska, *Model jako forma poznania naukowego. Próba zdefiniowania*, „Prawo i Więź” 2023, nr 2(45), s. 70-71). Na gruncie prezentowanych badań modelowanie obejmuje opisanie i

wyjaśnienie badanego zjawiska, tym samym stanowi naturalną i optymalną metodę badawczą w odniesieniu do przyjętego celu naukowego. Nie należy natomiast modelowania utożsamiać z projektowaniem lub ingerowaniem w stan świadomości prawno-etycznej przedstawicieli zawodów inżynierskich, co mogłoby wynikać z alternatywnego (bardziej potocznego) rozumienia tego pojęcia.

Do pozostałych metod badawczych, którymi posłużono się w prezentowanej monografii naukowej, należą: metoda formalno-dogmatyczna (w odniesieniu do badania i wykładni norm prawnych), metoda analizy i krytyki piśmiennictwa i źródeł (w odniesieniu do komentowania, porównywania i przeciwstawiania koncepcji doktrynalnych i filozoficznych, a także norm deontologicznych danych empirycznych), metoda hermeneutyczna (w odniesieniu do wyjaśniania źródeł i celów koncepcji filozoficznych i rozwiązań normatywnych z uwzględnieniem aspektów prawnych i pozaprawnych), metoda analizy i konstrukcji logicznej (w odniesieniu do konstruowania definicji, klasyfikacji, typologizacji i partycji), metoda badania dokumentów (w odniesieniu do aktów prawnych i organizacyjnych, aktów stosowania prawa, rejestrów i baz danych oraz dokumentów programowych), metoda monograficzna (w odniesieniu do wieloaspektowej charakterystyki wyodrębnionych zjawisk) oraz metoda analizy statystycznej (w odniesieniu do badania empirycznego przeprowadzonego w populacji osób wykonujących zawody inżynierskie).

Ze względu na specyfikę badań empirycznych o charakterze ilościowym odrębnego potraktowania wymaga metoda analizy statystycznej. Badania ilościowe pozwalają na zebranie i analizę danych w sposób usystematyzowany, pozwalający transponować na całą populację wyniki uzyskane w dużej i zróżnicowanej grupie reprezentatywnej. Przedmiotowe badanie posłużyło do rozwiązania (9) problemu badawczego: *jak prezentuje się model empiryczny świadomości prawno-etycznej przedstawicieli zawodów inżynierskich w Polsce?* Do problemu badawczego zostały sformułowane cztery hipotezy robocze. W wyniku przeprowadzonej analizy *desk research* stwierdzono, że w oparciu o dostępne dane nie ma możliwości ustalenia liczby osób posiadających tytuł zawodowy inżyniera, mieszkających w Polsce i pracujących w zawodzie inżynierskim. Z tego powodu zdecydowano o ustaleniu próby badawczej w drodze doboru celowego w oparciu o dostępną wiedzę na temat badanej populacji. Ustalono również, że dla przyjętej populacji wiarygodność wyników badania zapewni próba badawcza licząca 318 respondentów przy założonym marginesie błędu 5%. W ramach przygotowania badania ustalono liczebność i zakładaną strukturę próby badawczej oraz opracowano kwestionariusz ankiety składający się z 28 pytań - 7 pytań metryczkowych odnoszących się do zmiennych niezależnych, dotyczących struktury populacji przedstawicieli

zawodów inżynierskich w Polsce, oraz 21 pytań zasadniczych służących do weryfikacji poszczególnych hipotez roboczych (Aneks 3). Większość pytań zasadniczych ma charakter pytań zamkniętych z kafeterią odpowiedzi sondujących subiektywne zapatrywania respondentów, ich wiedzę lub sposób postępowania. Dla części pytań zastosowano skalę Likerta celem pomiaru postaw respondentów wobec opisywanych zjawisk, zaś jednemu pytaniu nadano charakter macierzowy. Badanie zostało przeprowadzone przez Openfield Sp. z o.o. z siedzibą w Opolu w lipcu i sierpniu 2024 r. Odpowiedzi respondentów zbierano przy użyciu techniki CATI (*Computer Assisted Telephone Interviewing*), która polega na przeprowadzaniu zanonimizowanych wywiadów telefonicznych z wykorzystaniem komputera jako urządzenia wspomagającego przy zadawaniu pytań, rejestrowaniu odpowiedzi i kontrolowaniu przebiegu wywiadu. W interpretacji wyników badania, oprócz weryfikacji hipotez roboczych, podjęto również próbę zidentyfikowania zależności pomiędzy różnymi cechami respondentów, co stanowi wartość dodaną osiągnięcia naukowego. Badanie zostało sfinansowane ze środków Politechniki Opolskiej.

Struktura monografii naukowej

Osiągnięcie naukowe składa się ze Wstępu, czterech Rozdziałów, Zakończenia i trzech Aneksów. W układzie treści dążono do zachowania logicznego następstwa zagadnień poruszanych w kolejnych sekcjach opracowania. Każdy rozdział rozpoczyna się wprowadzeniem i kończy się podsumowaniem. We Wstępie zarysowano aktualną sytuację społeczną na świecie celem wykazania aktualności tematyki badań, omówiono uwarunkowania metodologiczne opracowania (z wyjątkiem analizy statystycznej opisanej w Rozdziale IV) oraz dokonano uzgodnień terminologicznych. Rozważania zawarte w Rozdziałach I, II i III posłużyły do ustalenia modelu teoretycznego świadomości prawnocytycznej przedstawicieli zawodów inżynierskich, z kolei na podstawie zaprezentowanych w Rozdziale IV wyników badania ilościowego ustalono model empiryczny. Opracowanie uwzględnia stan prawny i faktyczny na dzień 30 września 2024 r. W tekście zawarto odwołania do niektórych informacji aktualnych według stanu na daty wcześniejsze, co jest warunkowane harmonogramem realizacji badań lub brakiem dostępu do nowszych danych w momencie zakończenia procesu badawczego.

Rozdział I został zatytułowany *Świadomość osoby ludzkiej jako kategoria epistemologiczna i antropologiczna*. Zawarte w nim rozważania obejmują tematykę relewantną z punktu widzenia świadomości osoby ludzkiej i osadzonych historycznie procesów intelektualnych, które oddziałują także na współczesny model tejże świadomości.

W toku rozważań omówiono wybrane koncepcje epistemologiczne i społeczne w ujęciu historycznym (pkt 2 - jako wprowadzenie do tematyki świadomości człowieka), problematykę metasystemów antropologicznych (pkt 3 - celem ukazania współzależności ludzkiej świadomości od struktur cywilizacyjnych i kulturowych) oraz zagadnienie urzeczywistniania świadomości osoby ludzkiej w rolach społecznych i zawodowych (pkt 4 - jako bezpośrednie wprowadzenie do tematyki świadomości przedstawicieli grupy zawodowej). Zagadnienia opisane w pkt 2 i 3 stanowią wprowadzenie kontekstowe do tematyki modelu świadomości prawno-etycznej i dedykowane są przede wszystkim tym Czytelnikom, którzy dotąd nie zajmowali się historią filozofii. W badaniach zastosowano następujące metody badawcze: metodę analizy i krytyki piśmiennictwa i źródeł (w technice analizy i syntezy jakościowej i ilościowej) oraz metodę hermeneutyczną. Kluczowymi działami prawoznawstwa podlegającymi eksploracji w Rozdziale I są filozofia prawa i socjologia prawa. Ponadto w ramach podejścia interdyscyplinarnego nawiązuje się do wiedzy z zakresu historii filozofii, socjologii i psychologii.

Rozdział II nosi tytuł *Świadomość prawno-etyczna w ujęciu teoretyczno-prawnym*. Tematyka podejmowana w Rozdziale II dotyczy świadomości prawnej (pkt 2 i 3), świadomości etycznej (pkt 4) oraz świadomości prawno-etycznej (pkt 5). Pojęcia świadomości prawnej i świadomości etycznej mają charakter bazowy dla prowadzonych rozważań, przy czym w literaturze z zakresu teorii i filozofii prawa szerzej eksplorowana jest tematyka świadomości prawnej. Badanie zakresu regulacji prawnej zawodów inżynierskich (pkt 3) znalazło wymiar empiryczny w postaci wykazu regulacji prawnych specyficznych dla zawodów inżynierskich wyróżnionych w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności (Aneks 1). Wykaz jest aktualny na dzień 31 stycznia 2024 r., ale nawet w przypadku dezaktualizacji pełni on funkcję obrazującą przedmiotowe unormowania pod względem ilościowym i jakościowym. Na podstawie rozważań skonstruowana została autorska definicja świadomości prawno-etycznej (pkt 5.2), która pozwala na wyznaczenie zakresu przedmiotowego prowadzonych badań i zarazem określa przedmiot budowanego modelu. Proponowana konstrukcja świadomości prawno-etycznej agreguje osiem komponentów integrujących świadomość prawną i świadomość etyczną w formule kompilacyjno-relacyjnej. Do metod badawczych zastosowanych w rozważaniach należą: metoda analizy i krytyki piśmiennictwa i źródeł (w technice analizy i syntezy jakościowej i ilościowej), metoda hermeneutyczna oraz metoda analizy i konstrukcji logicznej (w zakresie budowania definicji i partycji). Kluczowymi działami prawoznawstwa podlegającymi eksploracji w Rozdziale II są teoria prawa, filozofia prawa i socjologia prawa.

Rozdział III, zatytułowany *Prawne i aksjologiczne uwarunkowania zawodów inżynierskich*, zawiera rozważania ukazujące związki pomiędzy aspektem podmiotowym i przedmiotowym prezentowanych badań. W toku rozważań omówiono kolejno: pojęcie zawodów inżynierskich (pkt 2 - jako określenie zasięgu podmiotowego badań), zakres regulacji prawnej zawodów inżynierskich (pkt 3 - celem dookreślenia przedmiotu rozważań w odniesieniu do norm prawnych), formy prawne wykonywania zawodów inżynierskich w Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 4 - w kontekście formalnego podlegania regulacjom prawnym i deontologicznym właściwym dla zawodów inżynierskich), zagadnienie organizacji inżynierskich (pkt 5), kodeksy etyki zawodowej w organizacjach inżynierskich (pkt 6) oraz uwarunkowania aksjologiczne sprzyjające rozwijaniu świadomości prawno-etycznej (pkt 7). Podjęcie zagadnienia organizacji inżynierskich (pkt 5) wypływa z założenia o znaczeniu wspólnoty w kształtowaniu świadomości człowieka, zarazem stanowi rozwinięcie rozważań ujętych w Rozdziale I pkt 4. Badania nad organizacjami inżynierskimi w Rzeczypospolitej Polskiej znalazły wymiar empiryczny w postaci zestawienia podmiotów wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego, których przedmiot działalności wiąże się z wykonywaniem zawodów inżynierskich (Aneks 2). Opracowane zestawienie (aktualne na dzień 31 stycznia 2024 r.) obrazuje potencjał środowisk inżynierskich w zakresie partycypacji społecznej oraz oddziaływania na standardy prawne i etyczne. Następnie, podjęcie zagadnienia kodeksów etyki zawodowej w organizacjach inżynierskich (pkt 6) ma na celu wzbogacenie badań w odniesieniu do etyki zawodowej, jak również ukazanie ponadjednostkowego charakteru norm etycznych w kontekście pełnionej roli zawodowej. Badania w tym zakresie również znalazły swój wymiar empiryczny w postaci przeglądu wybranych kodeksów etyki zawodowej w zawodach inżynierskich (pkt 6.3 i 6.4). W odniesieniu do ostatniego zagadnienia, dotyczącego uwarunkowań aksjologicznych sprzyjających rozwijaniu świadomości prawno-etycznej (pkt 7), należy przywołać zdefiniowaną we Wstępie „perspektywę epistemologiczną wyznaczaną przez realizm filozoficzny oraz spójną z nim perspektywę ontologiczno-aksjologiczną wyznaczaną przez koncepcję prawa naturalnego o niezmiennej treści i filozofię personalistyczną”. Każda działalność badawcza wychodzi bowiem z określonych założeń dotyczących rzeczywistości bytu, zaś w przypadku teorii i filozofii prawa niemniej ważne jest umocowanie sfery powinności. „Prawoznawstwa nie da się bowiem aksjologicznie zneutralizować, ponieważ związek prawa z wartościami ma charakter pierwotny, odwieczny, konieczny i immanentny” (J. Zajadło, *Aksjologia prawa - od ogólnej filozofii do konkretnej filozofii prawa*, w: A. Powałowski (red.), *Aksjologia publicznego prawa gospodarczego*, Warszawa 2022, s. 1-20). Wartości i założenia wskazane w Rozdziale III pkt 7 stanowią

spójną bazę dla kształtowania świadomości prawno-etycznej, co starałem się wykazać również na gruncie badań w zakresie pedagogiki prawa prowadzonych ze Stanisławem Leszkiem Stadniczeńko (*Pedagogika prawa. Vade mecum! Pójdź ze mną!*, Warszawa 2016; *Pedagogika prawa. Pomoc w zrozumieniu prawa i sensu życia*, Warszawa 2020). W Rozdziale III zastosowano następujące metody badawcze: metodę badania dokumentów, metodę formalno-dogmatyczną, metodę analizy i konstrukcji logicznej (w zakresie budowania definicji i klasyfikacji), metodę monograficzną, metodę analizy i krytyki piśmiennictwa i źródeł oraz metodę hermeneutyczną. Kluczowymi działami prawoznawstwa podlegającymi eksploracji w Rozdziale IV są teoria prawa, filozofia prawa, socjologia prawa, a w zakresie zagadnień szczegółowych także prawo administracyjne, prawo konstytucyjne, prawo cywilne i prawo pracy.

Rozdział IV ma charakter sprawozdania z badań empirycznych i nosi tytuł *Wyniki badań własnych. Model empiryczny świadomości prawno-etycznej*. Jego celem jest ustalenie modelu empirycznego świadomości prawno-etycznej przedstawicieli zawodów inżynierskich w Polsce w XXI w. Wiedza na temat stanu faktycznego posiada bowiem w badaniach z zakresu teorii i filozofii prawa szczególne znaczenie porównawcze, kontrolne i korygujące. W toku rozważań omówiono kolejno metodologię badań statystycznych (pkt 2), zaprezentowano wyniki badań ilościowych i dokonano ich interpretacji (pkt 3). Wyniki badań posłużyły do weryfikacji sformułowanych hipotez roboczych (pkt 3.3-3.5). Potwierdzone zostało wstępne założenie dotyczące istnienia rozbieżności pomiędzy modelem teoretycznym i modelem empirycznym świadomości prawno-etycznej przedstawicieli zawodów inżynierskich. Odpowiedzi respondentów okazały się wyważone z niewielkim wskazaniem na pozytywne oceny znajomości norm prawnych i norm etycznych. Dla przykładu, 48,7% respondentów oceniło poziom wiedzy na temat norm prawnych związanych z wykonywanym zawodem wśród inżynierów w swojej branży zawodowej jako średni a 31,1% jako wysoki lub bardzo wysoki (pyt. 8). W odniesieniu do poziomu wiedzy na temat norm etycznych poziom średni wskazało 49,4% respondentów a 30,2% poziom wysoki lub bardzo wysoki (pyt. 9). Zbieżność odpowiedzi w obu pytaniach wyniosła 3/4. Zarazem realny wpływ ponowoczesności nie wydaje się czynnikiem decydującym dla kształtowania świadomości prawno-etycznej. Należy zauważyć, że wysokie i bardzo wysokie oceny ważności przestrzegania prawa i ważności postawy etycznej wyniosły odpowiednio 79% i 73,6% (pyt. 10 i 11), zaś uznawanie istnienia obiektywnej moralności było częstsze od jej negacji (pyt. 21 i 22). W ocenach stanu faktycznego przestrzegania norm prawnych i norm etyki zawodowej wskazania na przestrzeganie ich przez większość lub mniej więcej połowę osób z branży zawodowej

respondenta wyniosły odpowiednio 62,6% i 66,9% (pyt. 12 i 13). Zmienne niezależne na ogół mają umiarkowany wpływ na świadomość prawno-etyczną przedstawicieli zawodów inżynierskich (wartość współczynnika V Cramera wynosi od 0,037 do 0,233). W oparciu o zebrany materiał badawczy sformułowano również wnioski wykraczające poza problem badawczy (pkt 3.6), co stanowi wartość dodaną monografii. Badanie - jak wspomniano - zostało przeprowadzone z zastosowaniem metody analizy statystycznej, natomiast w procesie formułowania wniosków posłużono się również metodą analizy i krytyki piśmiennictwa i źródeł. Kluczowym działem prawoznawstwa podlegającym eksploracji w Rozdziale IV jest socjologia prawa.

Rozważania zawarte w prezentowanym osiągnięciu naukowym zamyka Zakończenie, które zawiera podsumowanie rozważań oraz wnioski z weryfikacji hipotez roboczych, a w konsekwencji także tezy badawczej, prowadzące do rozwiązania głównego problemu badawczego. W rezultacie zrealizowano szczegółowe cele poznawcze i główny cel poznawczy prowadzonych badań. Ponadto w Zakończeniu dokonano porównania modelu teoretycznego i empirycznego świadomości prawno-etycznej przedstawicieli zawodów inżynierskich oraz zaprezentowano wnioski badawcze i postulaty praktyczne, w tym dokonano oceny stanu *de lege lata*.

Znaczenie i wykorzystanie wyników badań

Kluczowe znaczenie badań omawianych w prezentowanym osiągnięciu naukowym polega na rozwiązaniu głównego problemu badawczego poprzez pozytywną weryfikację tezy badawczej. Dzięki rozwiązaniu głównego problemu badawczego osiągnięty został główny cel poznawczy w postaci *ustalenia modelu teoretycznego i empirycznego świadomości prawno-etycznej przedstawicieli zawodów inżynierskich w Polsce w XXI w.* Kluczowy wniosek z badań dotyczy rozbieżności pomiędzy modelem teoretycznym, dedukowanym z literatury przedmiotu i aktów normatywnych w sposób analityczny, a modelem empirycznym poznawalnym dzięki badaniom ilościowym na próbie badawczej. Wiedza płynąca z osiągnięcia głównego celu poznawczego stanowi wkład w rozwój dyscypliny nauki prawne w zakresie teorii i filozofii prawa.

Podjęmowane czynności badawcze, niezależnie od zakładanych celów poznawczych, dostarczają nowej wiedzy lub nowych rozwiązań. W tym zakresie można wymienić w szczególności autorskie definicje świadomości prawnej, świadomości etycznej i świadomości prawno-etycznej (Rozdział II pkt 2.5, 4.6 i 5.2), autorskie uzasadnienie relacji pomiędzy prawem do zrzeszania się a kształtowaniem świadomości prawno-etycznej (Rozdział I pkt 4,

Rozdział III pkt 5 i 6), zobrazowanie stanu regulacji prawnych dotyczących zawodów inżynierskich, potwierdzające multicentryczność polskiego systemu prawnego i zarazem wykazujące stan nadregulacji (Rozdział II pkt 3.2 i 3.3, Aneks 1), zobrazowanie stanu organizacji inżynierskich wskazujące na rozproszony i niezbyt efektywny model partycypacji społeczno-zawodowej, który zapewne nie ogranicza się tylko do środowiska inżynierskiego (Rozdział III pkt 5.6, Aneks 2), propozycję bazy aksjologicznej sprzyjającej rozwijaniu świadomości prawno-etycznej (Rozdział III pkt 7) oraz wykazanie skromnego stanu dostępnych informacji dotyczących struktury grup zawodowych w Polsce (Rozdział IV pkt 2.2).

Wyniki badań mogą zostać wykorzystane w obszarach badań naukowych, legislacji, orzecznictwa i dydaktyki. W ujęciu teorii i filozofii prawa wymienione obszary aktywności prawniczej są w logiczny sposób zintegrowane a ich rozdzielenie byłoby zabiegiem sztucznym. Możliwości wykorzystania wyników badań obejmują w szczególności:

- 1) uzasadnienie dla działań z obszaru polityki prawa służących uproszczeniu systemu prawnego i redukcji liczby norm prawnych na rzecz sformułowań bardziej ogólnych, poszerzających zakres autonomii i odpowiedzialności adresatów (w myśl zasady pomocniczości);
- 2) rewizję zakresu zadań i uprawnień organizacji inżynierskich (szerzej mówiąc - zawodowych) zmierzającą do rozwijania samorządności zawodowej, np. w kwestii przygotowania zawodowego, wzajemnego wsparcia osób wykonujących dany zawód, rozwiązywania sporów, udziału w procesie tworzenia regulacji prawnych dotyczących statutu zawodowego i zagadnień technicznych itp.;
- 3) ponowne przemyślenie systemowych wymogów i standardów kształcenia i przygotowania zawodowego w odniesieniu do prawa, etyki ogólnej i zawodowej oraz zachowania zdolności do panowania człowieka nad techniką;
- 4) ponowne przemyślenie roli procesowej inżynierów występujących w charakterze biegłych, w tym przygotowania inżynierów i prawników do współpracy w ramach postępowań sądowych i administracyjnych;
- 5) pogłębienie badań i refleksji nad wykorzystaniem tzw. sztucznej inteligencji, szans i zagrożeń płynących z jej używania oraz wpływu nowych technologii na ludzką świadomość, w tym świadomość prawno-etyczną;
- 6) podjęcie refleksji nad fikcją powszechnej znajomości prawa i etyki zawodowej w warunkach bezprecedensowej złożoności rozwiązań technologicznych, regulacji prawnych i stosunków gospodarczych;

7) włączenie wiedzy na temat modelu świadomości prawnie-etycznej do działalności dydaktycznej na różnych poziomach i kierunkach kształcenia.

Wyniki badań prezentowane w osiągnięciu naukowym otwierają przestrzeń dla eksploracji nowych zagadnień stanowiących pogłębienie lub poszerzenie problemu badawczego. W szczególności możliwe są kolejne badania ilościowe lub jakościowe, analogiczne badania o zasięgu międzynarodowym, badania zawężone do określonej branży inżynierskiej lub części terytorium państwa, powtórzenie badań po jakimś czasie celem poznania trendów społecznych czy przeprowadzenie analogicznych badań w stosunku do innej grupy społecznej lub zawodowej.

d) omówienie pozostałych osiągnięć naukowych:

Pozostałe osiągnięcia naukowe w dyscyplinie nauki prawne prezentuję w bieżącej części autoreferatu. Moje zainteresowania badawcze w obrębie teorii i filozofii prawa koncentrują się na tematyce aksjologii prawa - w ujęciu opisowym, krytycznym, teleologicznym i funkcjonalnym. Problemy badawcze koncentrują się na poszczególnych etapach funkcjonowania normy prawnej, wśród których należy wymienić jej konceptualizację, legislację, wykładnię, orzecznictwo, nauczanie i oddziaływanie. Wskazana tematyka badawcza wypływa z wcześniejszych zainteresowań ochroną praw człowieka w ujęciu aksjologicznym, rozwijanych w początkowym okresie kariery zawodowej. Fundamentalnym celem poznawczym prowadzonych badań jest poszerzanie i pogłębianie wiedzy o osobowej i społecznej naturze człowieka w kontekście aksjonormatywnym, w czym wykazują one zbieżność z założeniami filozofii personalistycznej.

Krajowy i zarazem multicentryczny system prawa pozytywnego stanowi jeden z wielu systemów aksjologicznych i normatywnych działających w społeczeństwie, dlatego nie powinien być rozpatrywany jako rzeczywistość wyizolowana i samowystarczalna. Podejście systemowe w naukach społecznych zakłada współzależność rozmaitych uwarunkowań, nie zawsze dostatecznie rozpoznanych, wśród których należy wymienić uznawane w społeczeństwie wartości i normy społeczne, definiowane (intencjonalnie lub spontanicznie) w celu ochrony tychże wartości. Spośród szerokiego spektrum norm społecznych, systemy prawa pozytywnego jawią się - zwłaszcza w zrelatywizowanej ponowoczesności - jako potencjalnie skuteczny instrument inicjacji, stabilizacji lub dynamizacji zachodzących procesów. Osiągnięcie optymalnego stanu aksjonormatywnego w skali społecznej nie wydaje się możliwe, jednak indywidualne i zbiorowe potrzeby wynikające z ludzkiej natury,

poznawane coraz głębiej dzięki komplementarnym ustaleniom różnych dyscyplin naukowych, pozwalają formułować postulaty, predykcje i krytyczne oceny norm prawnych. Na takim ujęciu zasadza się polityka prawa Leona Petrażyckiego, która stanowi jedną z inspiracji dla badań z zakresu aksjologii prawa w ujęciu teleologicznym.

Moje badania naukowe nad aksjologią prawa koncentrują się wokół trzech zagadnień węzłowych rozwijanych w ujęciu teoretycznoprawnym i filozoficznoprawnym, do których należą:

- 1) rudymetarna aksjologia prawa ze szczególnym uwzględnieniem etyki i dobra wspólnego,
- 2) wychowawcza funkcja prawa, w tym świadomość prawna, pedagogika prawa, wsparcie rodziny i prawo do edukacji,
- 3) problemy urzeczywistniania prawa, w tym stosowanie prawa i partycypacja w procesach regulowanych przez prawo.

Pod względem logicznym i chronologicznym zaprezentowane zagadnienia odnoszą się do funkcjonowania systemu prawnego w ramach szerszego systemu aksjonormatywnego i złożonych uwarunkowań społecznych. W odniesieniu do rudymetarnej aksjologii prawa (1. zagadnienie węzłowe), należy wskazać na konieczność uwzględnienia bazy dla norm prawnych w postaci społecznie akceptowanych i internalizowanych wartości. Dzięki temu samo prawo zyskuje zrozumienie i szacunek wśród adresatów norm, staje się zdolne oddziaływać w sposób konstruktywny, nie tylko jako środek represji, ale również nieodzowny składnik kultury społecznej. W ten sposób rozwija się wychowawcza funkcja prawa (2. zagadnienie węzłowe). Polega ona na współkształtowaniu przez prawo przekonań i postaw osób tworzących społeczeństwo lub jego grupy strukturalne. Wychowawcza funkcja prawa opiera się na procesie komunikacji społecznej, obejmując werbalny i pozawerbalny przekaz aksjologiczny płynący z aktów prawnych, judykatów i innych komunikatów prawnych. Funkcja wychowawcza prawa manifestuje się w rozpowszechnianiu i utrwalaniu rudymetarnej aksjologii prawa. Należy jednak zaznaczyć, że w odróżnieniu od różnych form manipulacji wychowanie ze swojej istoty zakłada autonomię osoby i poszanowanie wolności człowieka, co nie odpowiada utrwalonym schematom właściwym dla kręgów cywilizacyjnych o charakterze kolektywistycznym (jak zauważył m.in. Feliks Koneczny). Wreszcie, realną skuteczność prawa należy mierzyć nie ilością, czy nawet teoretyczną jakością unormowań, lecz ich urzeczywistnianiem (3. zagadnienie węzłowe). W opinii Arthura Kaufmanna prawo istnieje wyłącznie w procesie jego urzeczywistniania, w którym ustaleniu podlega to, co w konkretnej sytuacji jest słuszne. Tak rozumiane urzeczywistnianie prawa można zdefiniować jako „aksjologię prawa w praktyce”. Podejmowane zagadnienia

badawcze wychodzą jednak poza kluczowy z punktu widzenia Kaufmanna proces wydawania orzeczenia sądowego, obejmując także inne obszary oddziaływanie aksjologii prawa na realia życia społecznego.

ad 1) Rudymetarna aksjologia prawa

Zagadnienie rudymetarnej aksjologii prawa jest sprawą fundamentalną z punktu widzenia *ratio legis* normy prawnej, a co za tym idzie również jej treści i wywoływanych przez nią skutków. System prawny stanowi ważny element systemu aksjonormatywnego, jednak w zależności od przyjętej aksjologii organy stanowiące i stosujące prawo mogą nadać mu rys konfrontacyjny względem pozaprawnych wartości i norm społecznych. Przedmiotowe zagadnienie odniesione do stanu realnego będzie się odznaczać próbą rekonstrukcji celów prawodawcy krajowego lub międzynarodowego, z kolei poszukiwanie optymalnej aksjologii prawa nawiązuje do koncepcji prawa naturalnego o niezmiennej treści z właściwym jej absolutyzmem etycznym.

Problemy teoretycznoprawne i filozoficznoprawne związane z badaniami nad aksjologią prawa koncentrowały się na detekcji aksjologii zawartej w funkcjonujących instytucjach prawnych. Ponadto jako szczególnie istotne zagadnienia badawcze należy wskazać etykę i dobro wspólne, które łączy koncentracja na potrzebach życia zbiorowego. Ustalenia odnoszące się do przedmiotowego obszaru badawczego znalazły wyraz w 20 recenzowanych publikacjach naukowych, w tym: 2 monografiach naukowych (pkt 1-2), 1 redakcji monografii naukowej (pkt 3), 6 artykułach naukowych (pkt 4-9), 11 rozdziałach w monografiach naukowych (pkt 10-19) i 1 publikacji pokonferencyjnej (pkt 20):

- 1) P. Zamelski, *Propedeutyka filozofii prawa*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej, Opole 2022, s. 229. ISBN 978-83-66903-23-4.
- 2) P. Zamelski, *Równowaga praw i obowiązków implikacją zasady dobra wspólnego*, TN KUL, Lublin 2014, s. 364, ISBN 978-83-7306-670-0.
- 3) S.L. Stadniczeńko (red.), P. Zamelski (red.), *Dziedzictwo i współczesność ładu moralnego*, Wydawnictwo AEH, Warszawa 2020, s. 330. ISBN 978-83-66552-09-8.
- 4) P. Zamelski, *Priorytet dobra wspólnego osią równowagi rozwoju społeczno-gospodarczego regionu*, „Przegląd Nauk Stosowanych”, Nr 20 (2018), s. 7-14. ISSN 2353-8899.
- 5) P. Zamelski, *Zasady gospodarki leśnej w kontekście troski o dobro wspólne i zdrowie publiczne w Polsce*, „Sylvan” 2018, CLXII (8), s. 658-663. ISSN: 0039-7660.
- 6) Piotr Zamelski, Anatol Frantsuz, *Między wartością i normą. Rozważania inspirowane pedagogiką prawa*, „npaBHUHuu BiCHUK YmBepcyTeTy «KPOK»”, Nr 26 (2017), s. 14-22.
- 7) P. Zamelski, *Odpowiedzialność komercyjnych podmiotów leczniczych za dobro wspólne*, „Biuletyn Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa

- Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” 2017, Nr 14 (2), s. 99-114. ISSN 18968406.2312-7686.
- 8) P. Zamelski, *The common good as a tool allowing the adjustment of the awareness of human rights. The need for development*, „Law and Forensic Science”, Nr 2017(1), s. 142-148. ISSN: 2080-9670.
  - 9) P. Zamelski, *Prawo wychowawcą do dobra wspólnego*, „Horyzonty Wychowania” nr 36 (2016), vol. 15, s. 141-151. ISSN 1643-9171. DOI: 10.17399/HW.2016.153608.
  - 10) P. Zamelski, *Spójność aksjologiczno-prawnopństw Rady Europy*, w: J. Jaskiernia, K. Spryszak (red.), *75 lat Rady Europy. Ewolucja systemu aksjologicznego i form oddziaływania na państwa członkowskie*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2025, s. 102-112.
  - 11) P. Zamelski, *Efektywność aksjologiczna systemów ochrony praw człowieka*, w: J. Jaskiernia, K. Spryszak (red.), *Efektywność krajowych i międzynarodowych systemów ochrony praw człowieka. Zagadnienia węzłowe*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2024, s. 129-139.
  - 12) P. Zamelski, *Święci Wojciech, Stanisław i Jacek. Strażnicy ładu moralnego i dobra wspólnego*, w: S.L. Stadniczeńko, P. Zamelski (red.), *Dziedzictwo i współczesność ładu moralnego*, Wydawnictwo AEH, Warszawa 2020, s. 149-159.
  - 13) P. Zamelski, *Wolność ludzka wobec ładu moralnego i prawnego*, w: S.L. Stadniczeńko, P. Zamelski (red.), *Dziedzictwo i współczesność ładu moralnego*, Wydawnictwo AEH, Warszawa 2020, s. 105-115.
  - 14) P. Zamelski, *Dobro wspólne w świetle katolickiej nauki społecznej. Rozważania na tle sytuacji Trzeciej Rzeczypospolitej*, w: Ł. Ospara (red.), *W poszukiwaniu dobra wspólnego Polaków. Część 1.*, Lublin 2020, s. 29-50.
  - 15) P. Zamelski, *Norma prawna jako nośnik postaw etycznych w społeczeństwie*, w: L. Karczewski, H. Kretek (red.), *Socjologiczno-kulturowe i prawno-edukacyjne aspekty zarządzania*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej, Opole 2018, s. 165-173.
  - 16) P. Zamelski, *Filozoficzno-prawne i aksjologiczne aspekty mediacji*, w: P. Malinowski, H. Duszka-Jakimko, A. Suchorska (red.), *Wokół praktycznych i teoretycznych aspektów mediacji*, AT Wydawnictwo, Kraków 2015, s. 37-46.
  - 17) S. L. Stadniczeńko, P. Zamelski, *Values in Europe - the past and the future*, w: M. Sitek, G. Dammacco, A. Ukleja, M. Wójcicka (red.), *Europe of Founding Fathers: Investment in common future*, Olsztyn 2013, s. 19-27.
  - 18) P. Zamelski, *Wybrane koncepcje dobra wspólnego w ujęciu prawnonaturalnym i normatywnym*, w: J. Jaskiernia (red.), *Efektywność europejskiego systemu ochrony praw człowieka. Ewolucja i warunkowania europejskiego systemu ochrony praw człowieka. Część I: Współczesne rozumienie praw człowieka*, Warszawa 2012, s. 180-205.
  - 19) P. Zamelski, *Wybrane zagadnienia z aksjologii praw człowieka - wskazania propedeutyczne dla nauczycieli*, w: S.L. Stadniczeńko (red.), *Propedeutyka praw człowieka. Człowiek a jego prawa i obowiązki*, Opole 2011, s. 195-220.
  - 20) P. Zamelski, *The Determinants of The Respect for Human Rights in The Ideas of Paul VI*, w: *Communication as a Measure of Protection and Limitation of Human Rights. Information in Relation to Human Rights. Collection of Papers from 12th International Conference on Human Rights held on June 1-2, 2012 in Bratislava*, Bratislava 2012 s. 62-70.

Spośród wymienionych publikacji na uwagę zasługuje w szczególności monografia naukowa pt. „Propedeutyka filozofii prawa” (Opole 2022), w której zostały zebrane i zaprezentowane

w sposób możliwie kompleksowy wyniki badań nad podstawowymi zagadnieniami aksjologii prawa oraz płynące z nich wnioski. Publikacja może także znaleźć zastosowanie jako wsparcie w pracy dydaktycznej. Ponadto 4 opracowania mojego autorstwa znajduje się obecnie w procesie wydawniczym:

- 1) P. Zamelski, *Wpływ aprioryzmu na kształtowanie świadomości prawnej* (artykuł naukowy będący rezultatem stażu naukowego, etap oczekiwania na decyzję redakcji).
- 2) P. Zamelski, *Common philosophical and civilisational inspirations of Polish and Ukrainian law* (artykuł naukowy będący rezultatem stażu naukowego, etap po recenzji - wprowadzanie poprawek redakcyjnych).
- 3) P. Zamelski, *Integracja polityki i prawa na rzecz dobra wspólnego* (artykuł naukowy, etap oczekiwania na recenzję).
- 4) P. Zamelski, *Etyka zawodu i organizacji w warunkach postmodernizmu* (artykuł naukowy, etap oczekiwania na recenzję).
- 5) P. Zamelski, *Uwarunkowania aksjologiczne limitacji i derogacji praw człowieka* (rozdział w monografii, etap oczekiwania na recenzję).

ad 2) Wychowawcza funkcja prawa

Wychowawcza funkcja prawa jest swego rodzaju pasem transmisyjnym dla faktycznie realizowanej aksjologii prawa. Internalizacja normy prawnej wśród adresatów pozwala osiągnąć jej efektywność oraz uniknąć sytuacji skrajnych w postaci opresyjności bądź iluzoryczności. Tak rozumianą funkcję wychowawczą prawa można utożsamiać z poprawnie przeprowadzoną socjalizacją prawną, która stanowi proces nierozdzielnie związany z faktem obowiązywania normy prawnej. Pojęcie wychowania kładzie jednak nacisk na aspekt celowościowy, który na gruncie prawnym odnosi się do intencjonalnego oddziaływania w obszarze legislacji, orzecznictwa, doktryny i dydaktyki prawa przyjmując za cel osiągnięcie określonych rezultatów w skali społecznej bądź jednostkowej. Zaprezentowane ujęcie wpisuje się w tradycję polskiej teorii i filozofii prawa, w szczególności Leon Petrażycki definiował politykę prawa jako osiąganie zakładanych celów w świadomości adresatów poprzez właściwie dobrane działania legislacyjne.

Problemy teoretycznoprawne i filozoficznoprawne związane z wychowawczą funkcją prawa obejmowały badanie takich zagadnień, jak świadomość prawna, pedagogika prawa, wsparcie rodziny i prawo do edukacji. Opracowania dotyczące świadomości prawnej zmierzały do eksploracji treści przedmiotowego pojęcia oraz jego powiązań z wybranymi obszarami regulacji prawnych. Z kolei pedagogika prawa jest autorską subdyscypliną w ramach teorii i filozofii prawa zapoczątkowaną przez Stanisława Leszka Stadniczeńko. Wspomniany Leon Petrażycki pedagogiką prawa nazywał oddziaływanie prawodawcy na psychikę człowieka celem kształtowania pożądaných wzorców zachowań, kładąc przy tym

nacisk na indywidualną podmiotowość i odpowiedzialność. Warto zauważyć, że pedagogika prawa stała się specjalnością na kierunku pedagogika pierwszego stopnia w Europejskiej Uczelni w Warszawie. Opracowania dotyczące wsparcia rodziny i prawa do edukacji wynikają z założenia o prymacie i autonomii rodziny jako podstawowej wspólnoty tworzącej społeczeństwo i pierwszego środowiska wychowawczo-socjalizacyjnego. Nakreślony status aksjonormatywny i teleologiczny rodziny nie oznacza dezawuowania wspólnoty politycznej i jej emanacji w postaci wymiaru sprawiedliwości, systemu edukacji itp. (nawiązując do terminologii strasburskiej), lecz wyraża ich subsydiarną funkcję wobec rodziny.

Zainteresowanie problematyką rodziny i edukacji wiąże się z zatrudnieniem w charakterze nauczyciela w Publicznym Liceum Ogólnokształcącym nr II w Opolu w latach 2010-2025 oraz działalnością w Towarzystwie Przyjaciół Dzieci, w ramach której zajmowałem się m.in. przygotowaniem aktów normatywnych i opinii prawnych. Zagadnienia praw rodziny i prawa do edukacji korespondują także z badaniami nad tematyką praw dziecka, których wyrazem był m.in. udział w zespole przygotowującym komentarz do Konwencji o Prawach Dziecka, wydany następnie przez Biuro Rzecznika Praw Dziecka (*Konwencja o Prawach Dziecka. Wybór zagadnień (artykuły i komentarze)*, Warszawa 2015).

Ustalenia odnoszące się do przedmiotowego obszaru badawczego znalazły wyraz w 21 recenzowanych publikacjach naukowych, w tym: 3 monografiach naukowych (pkt 1-3), 6 artykułach naukowych (pkt 4-9) i 13 rozdziałach w monografiach naukowych (pkt 10-22):

- 1) P. Zamelski, *Model świadomości prawno-etycznej przedstawicieli zawodów inżynierskich*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej, Opole 2025, s. 540. ISBN 978-83-66903-77-7 (osiągnięcie naukowe).
- 2) S. L. Stadniczeńko, P. Zamelski, *Pedagogika prawa. Vade mecum! Pójdź ze mną!*, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie, Warszawa 2016, s. 216. ISBN 978-83-940025-4-1.
- 3) S.L. Stadniczeńko, Piotr Zamelski, *Pedagogika prawa. Pomoc w zrozumieniu prawa i sensu życia*, Wydawnictwo AEH, Warszawa 2020, s. 177. ISBN 978-83-66552-23-4.
- 4) P. Zamelski, *Law Towards Family: Friend or Foe*, „Biuletyn Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego”, t. XIV, 16 (2) 2019, s. 141-151. DOI: 10.32084/sawp.2019.14.2-9
- 5) P. Zamelski, *Pedagogika prawa: paternalizm normodawcy czy relatywizm normy?*, „Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy”, nr 32(3)/2019, s. 199-127. ISSN 1896-8333, e-ISSN 2449-9013.
- 6) P. Zamelski, *Edukacja seksualna w perspektywie urzeczywistniania praw dziecka*, „Ius et Administratio”, Nr 1/2015, s. 97-112, ISSN 2300-4797
- 7) P. Zamelski, *Świadomość prawna w Kościele czy świadomość Kościoła?*, „Kościół i Prawo” 4(17) 2015, nr 1, s. 21-36. ISSN 0208-7928
- 8) P. Zamelski, *Karta Praw Rodziny w urzeczywistnianiu praw człowieka*, „Teologia i człowiek” 29(2015)1, s. 271-291, ISSN 1731-5638. DOI: 10.12775/TiCz.2015.012.

- 9) P. Zamelski, *O pedagogice prawa kościelnego*, „Roczniki Nauk Prawnych”, Nr 4/24(2014), s. 177-187. ISSN 1507-7896
- 10) P. Zamelski, *Przekaz aksjonormatywny systemu edukacji w Polsce. Próba rekonstrukcji*, w: N. Skotna, O. Zelena (red.), *Prawa dziecka w ujęciu społeczno-prawnym - w 100 rocznicę Deklaracji Praw Dziecka*, Drohobych-Legnica 2025, s. 271-284.
- 11) P. Zamelski, *Świadomość prawna w kontekście więzi międzyosobowych*, w: D. Bach-Golecka, T. Chauvin (red.), *Kobiety - Relacje - Rodzicielstwo*, Instytut Wydawniczy EuroPrawo, Warszawa 2024, s. 285-295.
- 12) P. Zamelski, *Oddziaływanie ocen prawa na rozwój pedagogiki solidarności*, w: A. Pawlak, B. Skwarek, J. Stadniczeńko (red.), *W trosce o rozwój i bezpieczeństwo dziecka*, Wydawnictwo AEH, Warszawa 2023, s. 55-66.
- 13) P. Zamelski, *Korelacja dobra wspólnego z komponentem etycznym pedagogiki prawa*, w: A. Pawlak, B. Skwarek, J. Stadniczeńko (red.), *W trosce o rozwój i bezpieczeństwo dziecka - aspekty społeczno-prawne*, Wydawnictwo AEH, Warszawa 2020, s. 75-88.
- 14) P. Zamelski, *Prawa i obowiązki w rodzinie - władza, odpowiedzialność, równość*, w: M. Buchła (red.), *Dziecko i jego szczęście. Refleksje w kontekście 100-lecia TPD*, Legnica: Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Witelona w Legnicy 2019, s. 39-46.
- 15) P. Zamelski, *Prawo do prywatności. Aspekty kulturowe i historyczno-prawne wobec wyzwań Internetu*, w: M. Kalczyńska (red.), A. Rajchel (red.), *Społeczeństwo internautów a kultura globalna. Młody użytkownik w sieci cz. 2*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej, Opole 2018, s. 133-144.
- 16) P. Zamelski, *Stanisława Leszka Stadniczeńko wizja pedagogiki prawa*, w: J. Jeżewski (red.), A. Pawlak (red.), *Człowiek - Prawo - Państwo. Księga Jubileuszowa dedykowana Stanisławowi Leszkowi Stadniczeńko*, Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie, Warszawa 2017, s. 1109-1117.
- 17) P. Zamelski, *Prawo do życia i ochrony zdrowia*, w: S. L. Stadniczeńko (red.), *Konwencja o Prawach Dziecka. Wybór zagadnień (artykuły i komentarze)*, Warszawa 2015, s. 63-83.
- 18) P. Zamelski, *Prawo do poszanowania życia prywatnego*, w: S. L. Stadniczeńko (red.), *Konwencja o Prawach Dziecka. Wybór zagadnień (artykuły i komentarze)*, Warszawa 2015, s. 119-133.
- 19) P. Zamelski, *Obowiązki administracji publicznej wobec osób starszych. Wybrane zagadnienia*, w: S. L. Stadniczeńko (red.), *Propedeutyka praw człowieka c.d. Prawa osób niepełnosprawnych, wykluczonych i starszych*, Opole 2013, s. 319-338. ISBN 978-83-63793-16-6.
- 20) P. Zamelski, *Ochrona prawa dziecka do życia - wybrane zagadnienia*, w: S.L. Stadniczeńko (red.), *Propedeutyka praw człowieka. Prawa dziecka w rodzinie i oświacie*, Opole 2012, s. 79-107.
- 21) P. Zamelski, *Ochrona wolności religijnej dzieci w Unii Europejskiej*, w: S. L. Stadniczeńko, S. Rabiej (red.), *Urzeczywistnianie wolności przekonań religijnych i praw z niej wynikających*, Opole 2012, s. 291-320.
- 22) P. Zamelski, *Wychowanie do poszanowania praw człowieka w kontekście problemów współczesności* [w:] B. Sitek, G. Dammacco, D. Barańska, K. Naumowicz, K. Zaworska (red.), *Wykorzystywanie człowieka w XX i XXI wieku*, Olsztyn 2012, s. 5577.

Ponadto 1 opracowanie mojego autorstwa znajduje się obecnie w procesie wydawniczym:

- 1) P. Zamelski, *Pedagogika prawa instrumentem kształtowania postaw wobec prawa i etyki* (rozdział w monografii naukowej - książka w druku)

ad 3) Problemy urzeczywistniania prawa

Urzeczywistnianie prawa można rozumieć w kontekście jego stosowania (w myśl osobowo ugruntowanej proceduralnej teorii sprawiedliwości A. Kaufmanna), ale również w szerszym ujęciu w odniesieniu do przestrzegania prawa przez adresatów normy prawnej i wynikających stąd zachowań podmiotów niebędących adresatami tejże normy. Zjawisko urzeczywistniania prawa stanowi materializację założeń aksjologicznych leżących u podstaw normy prawnej i zarazem sprawdzian ich trafności. Wpisuje się w przedmiot zainteresowań teorii i filozofii prawa, która w swojej istocie jest nauką bardzo praktyczną ze względu na poszukiwanie rozwiązań, wyjaśnień, przyczyn, ocen i alternatyw dla rozmaitych zjawisk prawnych (w odróżnieniu od nauk dogmatycznych, które często zatrzymują się na analizie i opisie stanu *de lege lata*). Sposób urzeczywistniania prawa odnosi się do aksjologii prawa, koncentrując się na końcowym - decyzyjnym stadium procesu konceptualizacji wartości, które bezpośrednio oddziałuje na sytuację społeczną, ekonomiczną i porządek prawny.

Urzeczywistnianie prawa, a tym samym również aksjologii wyznaczającej jego treść, wiąże się z posiadaniem właściwie rozwiniętej świadomości prawnej i prawno-etycznej. Wśród wyznaczników stanu tejże świadomości należy uwzględnić w pierwszej kolejności sposób reagowania na fakt obowiązywania normy prawnej, w szczególności poziom wiedzy prawnej i związanych z nią umiejętności, krytyczny stosunek do rozwiązań prawnych itp. Niemniej istotna jest jednak zdolność do praktycznego korzystania z faktu obowiązywania normy prawnej, której przejawem jest np. gotowość do udziału w postępowaniach sądowych i administracyjnych, w wyborze władz państwowych i samorządowych, w procedurach projektowania i stanowienia prawa, jak również aktywne członkostwo w organie przedstawicielskim lub w organizacji pozarządowej.

W badaniach nad urzeczywistnianiem prawa odniesiono się do problematyki stosowania prawa i partycypacji w procesach regulowanych przez prawo. Prezentowane badania nad stosowaniem prawa na ogół uwzględniają analizę orzecznictwa sądowego w ujęciu ilościowym (statystycznym) lub jakościowym (*case study*). Powiązanie przedmiotowej materii z teorią i filozofią prawa *implicite* wyraża się w powiązaniach z takimi wartościami, jak skuteczność normy prawnej, zaufanie do procedur stosowania prawa, praworządność, ochrona godności osoby ludzkiej i wywodzonych z niej praw człowieka czy dobro wspólne (w dymensjach bezpieczeństwa prawnego i zdrowia publicznego). Należy dodać, że

jakkolwiek zagadnienie zdrowia publicznego nie stanowiło przedmiotu badań, znalazło wyraz w omawianiu spraw sądowych z obszaru tzw. prawa medycznego. W czasie prowadzenia znacznej części badań w tym obszarze byłem członkiem Rady Społecznej Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Opolu (kadencja 2017-2021).

Druga grupa zagadnień eksplorowanych w tematyce urzeczywistniania prawa dotyczy partycypacji w procesach regulowanych przez prawo. W publikacjach koncentrowano się na takich procesach prawnych, jak legislacja oraz działalność instytucji publicznych i organizacji pozarządowych. Rodzaje badanych procesów nie są jednak najważniejsze, ponieważ partycypacja społeczna ostatecznie zawsze odnosi się do spójnego katalogu wartości, jakimi są zaufanie do prawa, zaufanie do innych członków społeczeństwa, wolność działania, odpowiedzialność, troska o dobro wspólne itd. Zainteresowanie problematyką partycypacji w procesach społecznych i ekonomicznych wiązało się z zatrudnieniem na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej, który wyróżnia się zaawansowanymi badaniami nad aktywnością ekonomiczną oraz intensywną i rozległą współpracą z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Jednym z ważniejszych przedsięwzięć badawczych rozwiązanych z partycypacją społeczną była współredakcja monografii naukowej pt. „Środowisko prawnicze Opola i Śląska Opolskiego” (Opole 2019). Publikacja obejmuje lata 1945-2019 stanowiąc unikalny zapis działań kilku pokoleń prawników na rzecz urzeczywistniania wartości społecznych poprzez prawo. Ponadto w okresie prowadzenia badań w tym obszarze pełniłem społeczne funkcje w organizacji pozarządowej - Towarzystwie Przyjaciół Dzieci, gdzie byłem członkiem zespołu statutowego przy Zarządzie Głównym (2015-2023), członkiem Zarządu Głównego (2015-2019) oraz przewodniczącym Komisji Prawnej przy Zarządzie Głównym (2019-2023).

Ustalenia odnoszące się do przedmiotowego obszaru badawczego znalazły wyraz w 19 recenzowanych publikacjach naukowych, w tym: 2 redakcjach monografii naukowych (pkt 1 i 2) , 8 artykułach naukowych (pkt 3-10) i 9 rozdziałach w monografiach naukowych (pkt 11-19):

- 1) S.L. Stadniczeńko, H. Jamry, P. Zamelski (red.), *Środowisko prawnicze Opola i Śląska Opolskiego*, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki w Opolu, Fundacja dla Wydziału Praw i Administracji Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2019, s. 497. ISBN 978-83-64938-04-7.
- 2) P. Zamelski (red.), *Partycypacja społeczna i ekonomiczna w administracji*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej - Studia i Monografie z. 425, Opole 2015, s. 180. ISBN 978-83-65235-22-0, ISSN 1429-6063.

- 3) P. Zamelski, *Niezdolność do pracy zawodowej spowodowana chorobą niedokrwienną serca w społeczeństwie polskim*, „Przegląd Nauk Stosowanych” 2021, nr 30-31, s. 143-161.
- 4) U. Zamelska, P. Zamelski, *Legal and medical problems of health care in Poland in the field of cardiology*, “Romanian Journal of Legal Medicine”, nr (2)2019, vol. XXVII, s. 149-155. ISSN 1221-8618, eISSN 1844-8585. DOI: 10.4323/rjlm.2019.149
- 5) P. Zamelski, *Komunikacyjne działanie prawa w sferze społeczno-gospodarczej*, „Przegląd Nauk Stosowanych”, Nr 18 (2018), s. 77-86. ISSN 2353-8899.
- 6) U. Zamelska, P. Zamelski, *Mortal acute coronary syndromes in selected rulings of common courts in Poland*, “Romanian Journal of Legal Medicine”, nr (3)2018, vol. XXVI, s. 229-234. ISSN 1221-8618, eISSN 1844-8585. DOI: 10.4323/rjlm.2018.229
- 7) P. Zamelski, *Odszkodowania i zadośćuczynienia za błędy medyczne. Analiza orzecznictwa sądów powszechnych z lat 1989-2015*, „Biuletyn Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” 2017, Nr 14 (1), s. 103-124. ISSN 1896-8406.
- 8) P. Zamelski, *Odpowiedzialność odszkodowawcza podmiotu leczniczego w związku z leczeniem chorób układu krążenia na przykładzie wybranych spraw cywilnych*, „Przegląd Nauk Stosowanych”, Nr 11 (2016), s. 78-87. ISSN 2353-8899.
- 9) P. Zamelski, *Społeczne aspekty prawa do dobrej legislacji*, „Roczniki Nauk Społecznych”, Tom 7/43, Nr 4(2015), s. 107-121. ISSN: 0137-4176, DOI: rns.2015.7(43).4-9
- 10) P. Zamelski, *Wolność działalności gospodarczej w prawie gospodarczym publicznym i prawie handlowym*, „Opolskie Studia Administracyjno-Prawne”, Nr XII/3, Opole 2014, s. 151-177. ISSN 1731-8297.
- 11) J. Janik, S. Senft, P. Zamelski, *Sądownictwo na Śląsku Opolskim 1945-2013*, w: S.L. Stadniczeńko, H. Jamry, P. Zamelski (red.), *Środowisko prawnicze Opola i Śląska Opolskiego*, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Emanuela Smółki w Opolu, Fundacja dla Wydziału Praw i Administracji Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2019, s. 9-98.
- 12) P. Zamelski, *Udział organizacji pozarządowych w systemie ratownictwa*, w: M. Ciecierski, M. Czuryk, M. Karpiuk (red.), *System ratownictwa w Polsce*, Prywatna Wyższa Szkoła Nauk Społecznych, Komputerowych i Medycznych w Warszawie, Warszawa 2016, s. 169-177.
- 13) P. Zamelski, *Ochrona domu i korespondencji w standardach strasburskich. Wybrane zagadnienia*, w: M. Haczkowska, F. Tereszkiwicz (red.), *Europejska konwencja o ochronie praw człowieka - praktyka stosowania i funkcjonowania w przestrzeni europejskiej*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej, Opole 2016, s. 43-53.
- 14) P. Zamelski, *Zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym*, w: K. Głębicka, P. Światał (red.), *Partycypacja społeczna w samorządzie terytorialnym - aspekty prawne, ekonomiczne, społeczne*, Radom 2016, s. 239-250.
- 15) P. Zamelski, *Zasada pacta sunt servanda w działalności ustawodawczej. Wybrane zagadnienia ustrojowe*, w: E. Kozerska, P. Sadowski, A. Szymański (red.), *Pacta sunt servanda - nierealny projekt czy gwarancja ładu społecznego i prawnego?*, Kraków 2015, s. 235-246.
- 16) P. Zamelski, *Ochrona godności osoby ludzkiej w art. 5 Kodeksu cywilnego*, w: A. Frankiewicz-Bodynek, A. Pawlak (red.), *Środki ochrony praw człowieka w państwach postsocjalistycznych. Zagadnienia wybrane*, Kraków 2015, s. 333-345.
- 17) P. Zamelski, *Partycypacja społeczna i ekonomiczna. Zagadnienia podstawowe*, w: P. Zamelski (red.), *Partycypacja społeczna i ekonomiczna w administracji*, Opole 2015, s. 11-18.

- 18) J. Stadniczeńko-Sinica, P. Zamelski, *Zadania samorządu regionalnego w urzeczywistnianiu praw człowieka*, w: K. Malik (red.), *Polityka rozwoju regionu. Koncepcja, procedury administracyjne, instytucje*, pod red. K. Malika, Opole 2010, s. 75-95.
- 19) P. Zamelski, *Wybrane zagadnienia prawne związane z orzeczeniem ubezwłasnowolnienia* w: J. Dzierżanowska-Peszko (red.), *Człowiek chory w rodzinie. Analiza problemów i formy pomocy*, Opole 2010, s. 219-234.

Udział w konferencjach naukowych:

- 1) 15th Polish-Spanish Conference on the European Legal Tradition „Europe: A Common Legal Culture. From Roman Law to Law of Modern Technologies” (Castelló de la Plana, Hiszpania, 9 maja 2025 r.). Organizatorzy: Uniwersytet SWPS w Warszawie, University Jaume I de Castellón. Wygłoszenie referatu pt. „Inspiracje aksjologiczne prawa rzymskiego wobec wyzwań czwartej rewolucji przemysłowej”.
- 2) XVII Międzynarodowa Konferencja Naukowa Praw Człowieka „75 lat kształtowania się wielopłaszczyznowego systemu ochrony praw człowieka w Europie” (Warszawa, 31 marca - 1 kwietnia 2025 r.). Organizatorzy: Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach (Wydział Prawa i Nauk Społecznych, Instytut Nauk Prawnych); Stowarzyszenie Parlamentarzystów Polskich (Zarząd Główny). Wygłoszenie referatu pt. „Uwarunkowania aksjologiczne limitacji i derogacji praw człowieka”.
- 3) VII Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Prawa dziecka w ujęciu społeczno-prawnym - w 100. rocznicę Deklaracji Praw Dziecka” (Drohobycz, Ukraina, 20 listopada 2024 r.). Organizatorzy: Collegium Witelona Uczelnia Państwowa w Legnicy; Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie; Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Iwana Franki w Drohobyczu; Państwowy Uniwersytet Humanistyczny w Równem; Instytut Praw Dziecka im. Janusza Korczaka. Wygłoszenie referatu pt. „Przekaz aksjonormatywny systemu edukacji w Polsce. Próba rekonstrukcji”.
- 4) Kongres Teorii i Filozofii Prawa Sekcji Polskiej Stowarzyszenia Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej (IVR) pt. „Zmiany społeczne a zmiany w prawie. Aksjologia, konstytucja, integracja europejska” (Lublin, 23-25 września 2024 r.). Organizator: Sekcja Polska Stowarzyszenia Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej (IVR), Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Wygłoszenie referatu pt. „Etyka zawodu i organizacji w warunkach postmodernizmu”.
- 5) Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Współczesne problemy prawa małżeńskiego i rodzinnego” (Kalwaria Zebrzydowska, 4-6 września 2024 r.). Organizator: Stowarzyszenie Kanonistów Polskich, Wyższe Seminarium Duchowne OO. Bernardynów, Wydział Nauk Prawnych Towarzystwa Naukowego KUL, Katedra Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego KUL.
- 6) Jubileuszowa Konferencja Naukowa z okazji wydania 50-tego numeru czasopisma naukowego Horyzonty Polityki „Homo politicus et res publica” (Kraków, 20 maja 2024 r.). Organizator: Uniwersytet Ignatianum w Krakowie. Wygłoszenie referatu pt.: „Integracja polityki i prawa na rzecz dobra wspólnego”.
- 7) XVI Międzynarodowa Konferencja Naukowa Praw Człowieka „75 lat oddziaływania Rady Europy na kształtowanie europejskiej przestrzeni prawnej w obszarach demokracji, praworządności i ochrony praw człowieka” (Warszawa, 14-16 kwietnia 2024 r.). Organizatorzy: Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach (Wydział Prawa i Nauk Społecznych, Instytut Nauk Prawnych); Stowarzyszenie Parlamentarzystów Polskich (Zarząd Główny). Wygłoszenie referatu pt. „Spójność aksjologiczno-prawna państw Rady Europy”.

- 8) VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Społeczno-prawne aspekty opieki i wychowania. Wyzwania, zagrożenia, nadzieje” (Legnica, 20-21 listopada 2023 r.). Organizatorzy: Collegium Witelona Uczelnia Państwowa w Legnicy; Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie; Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Iwana Franki w Drohobyczu; Państwowy Uniwersytet Humanistyczny w Równem; Instytut Praw Dziecka im. Janusza Korczaka; Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Warszawie. Wygłoszenie referatu pt. „Pedagogika prawa instrumentem kształtowania postaw wobec prawa i etyki”.
- 9) V Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Społeczno-prawne aspekty opieki i wychowania. Wyzwania, zagrożenia, nadzieje” (Koszalin-Warszawa, 25 listopada 2022 r.). Organizator: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Koszalinie. Wygłoszenie referatu pt. „Pedagogika solidarności w kontekście pedagogiki prawa”.
- 10) Ogólnopolska Konferencja Naukowa Stowarzyszenia Kanonistów Polskich (Kraków, 6-7 września 2022 r.). Organizator: Stowarzyszenie Kanonistów Polskich, Katedra Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego KUL, Instytut Teologiczny Księży Misjonarzy w Krakowie, TN KUL.
- 11) III Międzynarodowa Konferencja Naukowa „W trosce o rozwój i bezpieczeństwo dziecka - aspekty społeczno-prawne” (Warszawa 20 listopada 2020 r.). Organizator: Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie (Instytut Nauk Prawnych). Przewodniczący panelu „Pedagogika prawa, etyka i moralność a wychowanie”, wygłoszenie referatu pt. „Korelacja dobra wspólnego z komponentem etycznym pedagogiki prawa”.
- 12) Ogólnopolska Konferencja Naukowa „W poszukiwaniu dobra wspólnego Polaków” (Góra Świętej Anny, 19-20 września 2020 r.). Organizator: Fundacja Piastowska. Wygłoszenie referatu pt. „Rola ustroju politycznego i prawa pozytywnego w doktrynach papieskich przełomu XIX i XX wieku”.
- 13) Ogólnopolska Konferencja Naukowa „W poszukiwaniu dobra wspólnego Polaków” (Kraków, 21-22 września 2019 r.). Organizator: Fundacja Piastowska. Wygłoszenie referatu pt. „Dobro wspólne w świetle katolickiej nauki społecznej. Rozważania na tle sytuacji Trzeciej Rzeczypospolitej”.
- 14) VII Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Społeczne, kulturowe i etyczne uwarunkowania biznesu, zarządzania i bezpieczeństwa państwa” (Opole, 30 listopada 2018 r.). Organizatorzy: Katedra Nauk Humanistycznych i Prawnych Politechniki Opolskiej, Zakład Filozofii i Podstaw Logiki PWSZ w Raciborzu, Biura Parlamentarne Prof. Jerzego Buzka, MEP, Polskie Stowarzyszenie Etyki Biznesu EBEN Polska. Wygłoszenie referatu pt. „Norma prawna jako nośnik postaw etycznych w społeczeństwie”.
- 15) Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Dzieciństwo w potrzebie” (Warszawa, 21 listopada 2018 r.). Organizatorzy: Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie. Wygłoszenie referatu pt. „Władza, odpowiedzialność, równość. Prawa i obowiązki w rodzinie”.
- 16) I Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Prawno-społeczne aspekty wychowania w dobie XXI wieku. Zagrożenia, Nadzieje, Wyzwania” (Legnica, 9-10 października 2018 r.). Organizatorzy: Wydział Nauk Społecznych i Humanistycznych PWSZ im. Witelona w Legnicy, Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie, Państwowy Pedagogiczny Uniwersytet im. Iwana Franki w Drohobyczu, Uniwersytet Ekonomiki i Prawa KROK w Kijowie. Wygłoszenie referatu pt. „Pedagogika prawa: paternalizm normodawcy czy relatywizm normy?”.

- 17) VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Kulturowe, społeczne i etyczne uwarunkowania biznesu, zarządzania oraz bezpieczeństwa narodowego” (Racibórz, 24 listopada 2017 r.). Organizatorzy: Katedra Nauk Humanistycznych i Prawnych Politechniki Opolskiej, Zakład Filozofii i Podstaw Logiki PWSZ w Raciborzu, Biura Parlamentarne - Prof. Jerzego Buzka, MEP. Wygłoszenie referatu pt. „Odpowiedzialność komercyjnych podmiotów leczniczych za dobro wspólne”.
- 18) Światowa Konferencja Naukowa „O ład moralny Rzeczypospolitej” (Kamień Śląski, 29 września - 1 października 2017 r.). Organizator: Królewski Order Św. Stanisława BM przy współpracy z Wyższą Szkołą Finansów i Zarządzania w Warszawie i Wyższą Szkołą Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie k. Warszawy. Sekretarz komitetu organizacyjnego. Wygłoszenie referatu pt. „Święci Wojciech, Stanisław i Jacek. Strażnicy ładu moralnego i dobra wspólnego”.
- 19) V Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Młody użytkownik w sieci. Część II” z cyklu „Społeczeństwo internautów a kultura globalna” (Opole, 12 czerwca 2017 r.). Organizator: Wydział Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej. Członek komitetu naukowego. Wygłoszenie referatu pt. „Prawo do prywatności. Aspekty historyczne i psychologiczne wobec wyzwań Internetu”.
- 20) 7th Annual International Conference on Comparative Law Evolution of Law (?!) (Warszawa, 9 czerwca 2017 r.). Organizator: SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny w Warszawie. Wygłoszenie referatu pt. „Dobro wspólne jako korektor świadomości praw człowieka. Potrzeba ewolucji”.
- 21) Ogólnopolska Konferencja Naukowa z okazji Jubileuszu 40-lecia pracy naukowo-dydaktyczno-organizacyjnej oraz 70-tej rocznicy urodzin prof. dr hab. Stanisława Leszka Stadniczeńko (Warszawa, 12 maja 2017 r.). Organizator: Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Warszawie.
- 22) Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Prawo i wychowanie” (Kraków, 16 lutego 2016 r.). Organizator: Katedra Nauk o Rodzinie Akademii Ignatianum w Krakowie, Krakowski Instytut Rozwoju Edukacji. Wygłoszenie referatu pt. „Prawo wychowawcą do dobra wspólnego”.
- 23) Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Europejska konwencja o ochronie praw człowieka - nowe perspektywy i nowe wyzwania” (Opole, 30 września 2015 r.). Wydział Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej. Wygłoszenie referatu pt. „Ochrona domu i korespondencji w standardach strasburskich. Doświadczenia i perspektywy”.
- 24) Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Kodeks Prawa Kanonicznego w badaniach młodych naukowców” (Lublin, 6 czerwca 2015 r.). Organizator: Katedra Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego KUL, Komisja Prawnicza Oddział PAN w Lublinie, Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa KUL, Stowarzyszenie Kanonistów Polskich, Wydział Nauk Prawnych Towarzystwa Naukowego KUL. Wygłoszenie referatu pt. „Świadomość prawna w Kościele czy świadomość Kościoła?”.
- 25) Ogólnopolska konferencja naukowa Stowarzyszenia Kanonistów Polskich „II Polski Synod Plenarny a synody diecezjalne” (Katowice, 9-10 września 2014 r.). Organizator: Stowarzyszenie Kanonistów Polskich, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Śląskiego.
- 26) Ogólnopolska konferencja naukowa „Prawo dziecka. W XXV rocznicę przyjęcia Konwencji o prawach dziecka przez Zgromadzenie Ogólne ONZ” (Warszawa, 30 maja 2014 r.). Organizator: Wydział Prawa i Administracji Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Warszawie. Wygłoszenie referatu pt. „Prawo dziecka do życia i ochrony zdrowia”.

- 27) X Opolskie Colloquium Prawno-Historyczne „Pacta sunt servanda - nierealny projekt, czy gwarancja ładu społecznego i prawnego?” (Brzeg, 8-9 kwietnia 2014 r.). Organizator: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” Oddział w Opolu. Wygłoszenie referatu pt. „Zasada pacta sunt servanda w działalności legislacyjnej”.
- 28) Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Prawa osób niepełnosprawnych, wykluczonych i starszych” (Opole, 5 marca 2014 r.). Organizator: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego oraz Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu. Wygłoszenie referatu pt. „Obowiązki administracji publicznej wobec osób starszych. Wybrane zagadnienia”.
- 29) XXXI Dni Praw Człowieka „Prawa człowieka w perspektywie socjologicznej. Pamięci Profesor Hanny Waśkiewicz (1919-1993)” (Lublin 12-13 grudnia 2013 r.). Organizator: Katedra Socjologii Prawa i Praw Człowieka Instytutu Socjologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego - konferencja krajowa. Wygłoszenie referatu: „Społeczne aspekty prawa do dobrej legislacji”.
- 30) Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Etyka biznesu i odpowiedzialność organizacji jako wyzwanie XXI wieku” (Opole, 22 listopada 2013 r.). Organizator: Wydział Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej.
- 31) Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Społeczeństwo internautów a kultura globalna. Młody użytkownik w sieci” (Opole, 14 czerwca 2013 r.). Organizator: Wydział Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej.
- 32) XIII Międzynarodowa Konferencja Praw Człowieka „*Europa Ojców Założycieli. Inwestycja we wspólną przyszłość (w pięćdziesięciolecie śmierci Roberta Schumana)*” (Ełk, 31 maja - 1 czerwca 2013 r.). Organizator: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olszynie.
- 33) Konferencja Naukowej pt. „Integracja wewnętrzna i zewnętrzna prawoznawstwa” - XX Jubileuszowy Zjazd Katedr Teorii i Filozofii Prawa (Łódź, 6-9 września 2012 r.). Organizator: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego.
- 34) XIV Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Wymiary polityki rozwoju - ekonomiczne, społeczne i demograficzne” (Opole-Prószków, 28-29 czerwca 2012 r.). Organizator: Wydział Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej.
- 35) XII Międzynarodowa Konferencja Praw Człowieka pt. „Communication as a Measure of Protection and Limitation of Human Rights. Information in Relation to Human Rights” (Bratysława, 1-2 czerwca 2012 r.). Organizator: Prawnicka fakulta Univerzita Komenskeho v Bratislave, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.
- 36) Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Społeczeństwo internautów a kultura globalna. Prawno - kulturowe aspekty umowy handlowej dotyczącej zwalczania obrotu towarami podrobionymi” (Opole, 28 maja 2012 r.). Organizator: Wydział Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej.
- 37) II Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Prawno-etyczne aspekty prześladowań chrześcijan w kontekście rezolucji Unii Europejskiej” (Opole, 8 listopada 2011 r.). Organizator: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego. Wygłoszenie referatu pt. „Ochrona wolności religijnej dzieci w Unii Europejskiej”.
- 38) XIII Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Współczesne wyzwania wobec zarządzania rozwojem regionu” (Otmuchów, 14 czerwca 2011 r.). Organizator: Wydział Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej. Wygłoszenie referatu pt. „Rozwój regionalny inspiracją do nauczania praw człowieka”.

- 39) Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Efektywność europejskiego systemu ochrony praw człowieka” (Warszawa, 18-19 kwietnia 2011 r.). Wygłoszenie referatu pt. „Wybrane koncepcje dobra wspólnego w ujęciu prawnonaturalnym i normatywnym”. Organizator: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.
- 40) VI Colloquium Prawno - Historyczne pt. „Egalitaryzm i elitaryzm. Tradycja i przyszłość Europy” (Niewodniki k. Opola, 13-14 maja 2010 r.). Organizator: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego.
- 41) Konferencja Naukowa „O samotności ginących. W 65 rocznicę wyzwolenia obozu KL Auschwitz - Birkenau” (Opole, 20 stycznia 2010 r.). Organizator: Uniwersytet Opolski. Wygłoszenie referatu pt. „Prawo do życia w standardach ochrony praw człowieka”.
- 42) Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Prawnorodzinne konsekwencje migracji zarobkowych po wejściu Polski do UE” (Opole, 23-24 października 2008 r.). Organizator: Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Opolskiego.
- 43) Konferencja Naukowa pt. „Dzieci - żołnierze w wojnach i konfliktach zbrojnych” (Opole, 11 grudnia 2007 r.). Organizatorzy: Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach - Opolu, Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu, Uniwersytet Opolski. Wygłoszenie referatu pt. „Pomoc organizacji międzynarodowych dla dzieci dotkniętych wojną (na wybranych przykładach)”.

Udział w organizacji konferencji naukowych:

- 1) Przewodniczący komitetu organizacyjnego i członek komitetu naukowego VIII Międzynarodowej Konferencji Naukowej „W trosce o bezpieczeństwo i rozwój dziecka. Dziecko wobec nadużyć technologii” (Opole, 20-21 listopada 2025 r. - konferencja w organizacji). Organizatorzy: Politechnika Opolska, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci - Opolski Oddział Regionalny z siedzibą w Opolu.
- 2) Członek komitetu naukowego VII Międzynarodowej Konferencji „Prawa dziecka w ujęciu społeczno-prawnym - w 100. rocznicę Deklaracji Praw Dziecka” (Drohobycz, Ukraina, 20 listopada 2024 r.). Organizatorzy: Collegium Witelona Uczelnia Państwowa w Legnicy; Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie; Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Iwana Franki w Drohobyczu; Państwowy Uniwersytet Humanistyczny w Równem; Instytut Praw Dziecka im. Janusza Korczaka.
- 3) Członek komitetu naukowego VI Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Społeczno-Prawne Aspekty Opieki i Wychowania w XXI wieku. Wyzwania, Zagrożenia, Nadzieje” (Legnica, 20-21 listopada 2023 r.). Organizatorzy: Collegium Witelona Uczelnia Państwowa w Legnicy; Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie; Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Iwana Franki w Drohobyczu; Państwowy Uniwersytet Humanistyczny w Równem; Instytut Praw Dziecka im. Janusza Korczaka; Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Warszawie.
- 4) IX Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Społeczne, kulturowe i etyczne uwarunkowania biznesu, zarządzania i bezpieczeństwa państwa” (Opole, 27 listopada 2020 r.). Organizator: Wydział Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej. Współprzewodniczenie panelowi: „Zarządzanie i CSR w organizacjach”.
- 5) Członek komitetu naukowego III Międzynarodowej Konferencji Naukowej „W trosce o rozwój i bezpieczeństwo dziecka - aspekty społeczno-prawne” (Warszawa 20 listopada 2020 r.). Organizator: Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie (Instytut Nauk Prawnych).

- 6) Członek komitetu naukowego Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Społeczeństwo Internautów a kultura globalna. Nowe media w edukacji wyzwaniem dla XXI wieku” (Opole, 7 grudnia 2018 r.). Organizator: Wydział Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej.
- 7) Członek komitetu organizacyjnego VII Międzynarodowej Konferencji Naukowej pt. „Społeczne, kulturowe i etyczne uwarunkowania biznesu, zarządzania i bezpieczeństwa państwa” (Opole, 30 listopada 2018 r.). Organizatorzy: Katedra Nauk Humanistycznych i Prawnych Politechniki Opolskiej, Zakład Filozofii i Podstaw Logiki PWSZ w Raciborzu, Biura Parlamentarne Prof. Jerzego Buzka, MEP, Polskie Stowarzyszenie Etyki Biznesu EBEN Polska.
- 8) Członek komitetu naukowego V Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Młody użytkownik w sieci”. Część II z cyklu „Społeczeństwo internautów a kultura globalna” (Opole 12 czerwca 2017 r.). Przewodniczenie obradom sesji III „Społeczeństwo internautów w opinii badaczy”. Organizator: Wydział Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej.
- 9) Sekretarz komitetu organizacyjnego Światowej Konferencji Naukowej „O ład moralny Rzeczypospolitej” (Kamień Śląski, 29 września - 1 października 2017 r.) Organizator: Królewski Order Św. Stanisława BM przy współpracy z Wyższą Szkołą Finansów i Zarządzania w Warszawie i Wyższą Szkołą Gospodarki Euroregionalnej im. Alcide De Gasperi w Józefowie k. Warszawy.
- 10) Członek komitetu organizacyjnego VI Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Kulturowe, społeczne i etyczne uwarunkowania biznesu, zarządzania oraz bezpieczeństwa narodowego” (Racibórz, 24 listopada 2017 r.). Organizatorzy: Katedra Nauk Humanistycznych i Prawnych Politechniki Opolskiej, Zakład Filozofii i Podstaw Logiki PWSZ w Raciborzu, Biuro Parlamentarne Prof. Jerzego Buzka, MEP.

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

- 1) Staż naukowy w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Staż był realizowany w Katedrze Teorii i Filozofii Prawa w dniach 5 - 31 maja 2025 r.
Temat stażu: „Świadomość prawna”. Efektem stażu naukowego jest:
  - a) zapoznanie się z działalnością Katedry Teorii i Filozofii Prawa poprzez udział w zebraniach,
  - b) wystąpienie na zebraniu Katedry Teorii i Filozofii Prawa z referatem pt. „Model świadomości prawno-etycznej” (20 maja 2025 r.),
  - c) przygotowanie artykułu naukowego pt. „Wpływ aprioryzmu na kształtowanie świadomości prawnej”,
  - d) konsultacja dorobku naukowego i kierunku rozwoju naukowego.
- 2) Staż naukowy w Państwowym Uniwersytecie Pedagogicznym im. Iwana Franki w Drohobyczu (Ukraina). Staż był realizowany w Katedrze Filozofii, Socjologii i Nauk Politycznych im. Walerego Skotnego w dniach 15 listopada - 20 grudnia 2024 r.
Temat stażu: „Filozofia prawa”. Efektem stażu naukowego jest:
  - a) przeprowadzenie badań naukowych z zakresu filozofii prawa,

- b) przygotowanie artykułu naukowego pt. „Common philosophical and civilisational inspirations of Polish and Ukrainian law”,
  - c) udział w VII Międzynarodowej Konferencji „Prawa dziecka w ujęciu społeczno-prawnym - w 100. rocznicę Deklaracji Praw Dziecka” (Drohobycz, Ukraina, 20 listopada 2024 r.) - członek komitetu naukowego, wygłoszenie referatu pt. „Przekaz aksjonormatywny systemu edukacji w Polsce. Próba rekonstrukcji”.
- 3) The Erasmus Plus Staff Mobility for Teaching Assignment (STA), 21-22 lutego 2017 r., Wysoka szkoła bańska - Technická univerzita Ostrava (Czechy, Ostrawa).
  - 4) Uzyskanie stopnia naukowego doktora nauk prawnych w specjalności prawa człowieka na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Równowaga praw i obowiązków implikacją zasady dobra wspólnego” (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wydział Prawa i Administracji, 13 czerwca 2013 r.).
  - 5) Udział w 35 konferencjach naukowych odbywających się w innych uczelniach, w tym 3 w uczelniach zagranicznych.
  - 6) Udział w organizacji 5 konferencji naukowych odbywających się w innych uczelniach, w tym 1 w uczelni zagranicznej.

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

Działalność organizacyjna w Politechnice Opolskiej:

2024-nadal - członek uczelnianej rady do spraw jakości kształcenia,
 2024-nadal - członek rady dydaktycznej kierunku studiów energetyka rozproszona i zarządzanie energią,
 2022-nadal - członek rektorskiego zespołu do spraw analiz rozwiązań legislacyjnych,
 2020-nadal - prodziekan do spraw dydaktyki,
 2020-nadal - członek senackiej komisji do spraw dydaktyki,
 2019-2020 - przewodniczący rady dydaktycznej kierunku studiów administracja, 2016-2024 - członek senackiej komisji do spraw statutu,
 2016-2020 - członek komisji dyscyplinarnej ds. nauczycieli akademickich (wybrany przez komisję na funkcję zastępcy przewodniczącego),
 2011-nadal - członek uczelnianej komisji wyborczej,
 2010-2021 - opiekun Koła Naukowego Ekonomii Prawa „Ius publicum”.

Działalność prawotwórcza

Moje zainteresowania teorią i filozofią prawa znajdują wyraz praktyczny w działalności prawotwórczej. Prace nad redagowaniem aktów normatywnych prowadzę w Politechnice Opolskiej (jako prodziekan do spraw dydaktyki oraz członek rektorskiego zespołu do spraw analiz rozwiązań legislacyjnych), a także w działalności społecznej (zwłaszcza w Towarzystwie Przyjaciół Dzieci). Działalność prawotwórcza pozwala wykorzystać i rozwijać wiedzę na temat konstrukcji tekstu prawnego, transpozycji wartości i celów na język prawny oraz ewaluacji skutków rozwiązań normatywnych. Wśród zaprojektowanych przeze mnie aktów prawnych mogę wymienić:

- 1) Statut Politechniki Opolskiej wraz z nowelizacjami (załącznik do uchwały nr 133 Senatu Politechniki Opolskiej z dnia 22 września 2021 r. z późn.zm.),
- 2) Regulamin wyborczy Politechniki Opolskiej (załącznik do uchwały nr 162 Senatu Politechniki Opolskiej z dnia 28 maja 2025 r.) oraz obowiązujące poprzednio akty o tym samym tytule (załącznik do uchwały nr 350 Senatu Politechniki Opolskiej z dnia

20 grudnia 2023 r., załącznik do uchwały nr 382 Senatu Politechniki Opolskiej z dnia 18 grudnia 2019 r. z późn.zm.),

- 3) Regulamin praktyk zawodowych w Politechnice Opolskiej (zarządzenie nr 21/2025 Rektora Politechniki Opolskiej z dnia 27 lutego 2025 r.) oraz obowiązujący poprzednio Regulamin praktyk studenckich w Politechnice Opolskiej (zarządzenie nr 68/2021 Rektora Politechniki Opolskiej z dnia 9 sierpnia 2021 r.),
- 4) Procedury jakości kształcenia na Wydziale Ekonomii i Zarządzania Politechniki Opolskiej [<https://weiz.po.edu.pl/procedury-jakosci-ksztalcenia/>];
- 5) Statut Towarzystwa Przyjaciół Dzieci wraz z nowelizacjami (uchwała Krajowego Zjazdu Delegatów TPD z dnia 19 marca 2016 r. z późn.zm.).

Nagrody i odznaczenia:

- 1) Nagroda Rektora Politechniki Opolskiej - indywidualna za inne osiągnięcia (2020, 2022, 2023, 2024).
- 2) Medal Komisji Edukacji Narodowej za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania, legitymacja nr 165278 (14.08.2018 r.).
- 3) Nagroda III stopnia Rektora Politechniki Opolskiej z osiągnięcia naukowe w latach 2016-2017 (2018 r.).
- 4) IV klasy Krzyż Oficerski Orderu Świętego Stanisława BM (2017).
- 5) Nagroda III stopnia Rektora Politechniki Opolskiej z osiągnięcia naukowe w latach 2012-2014.
- 6) Nagroda III stopnia Rektora Politechniki Opolskiej za osiągnięcia dydaktyczne w latach 2012-2014 (2015 r.).
- 7) Odznaka „Przyjaciel Dziecka” przyznana w dniu 6 grudnia 2014 r. przez Zarząd Główny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci „za pracę społeczną dla dobra dzieci”.
- 8) Nagrody dyrektora Publicznego Liceum Ogólnokształcącego nr II w Opolu w latach 2012, 2017 i 2020.

Prace dyplomowe:

- 1) Promotor 6 prac magisterskich i 33 prac licencjackich (kierunki administracja i ekonomia).
- 2) Recenzent 5 prac licencjackich i 13 prac magisterskich (kierunki administracja, europeistyka i ekonomia).

Publikacje dydaktyczne:

- 1) Bohdan, P. Zamelski, *Elementy prawa dla studentów kierunków technicznych*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej, Opole 2023, s. 123. ISBN 978-83-66903-38-8. Publikacja jest podręcznikiem akademickim. Została sfinansowana ze środków Politechniki Opolskiej przyznanych w ramach programu Educatus.
- 2) G. Chmielewski, P. Zamelski (red.), *Wybrane aspekty nauki prawa administracyjnego i europejskiego*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej - Studia i Monografie z. 368, Opole 2013, s. 115. ISBN 978-83-64056-41-3, ISSN 1429-6063. Publikacja zawiera teksty przygotowane przez studentów pod kierownictwem redaktorów monografii naukowej.

7. Oprócz kwestii wymienionych w pkt. 1-6, wnioskodawca może podać inne informacje, ważne z jego punktu widzenia, dotyczące jego kariery zawodowej.

Recenzowane artykuły naukowe:

- 1) Jadach K., *The Role of Law in the Development of Parental Culture (with Particular Emphasis on the Principle as an Educational Leader*, „Horyzonty Wychowania” 2022, nr 21(60), s. 101-110. DOI: 10.35765/hw.2022.2160.11
- 2) Dąbrowska A., *The Environmental Right in the System of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. Some Comments Based on an Individual Complaint Filed with the European Court of Human Rights on 7 September 2020 in the Case Claudia Agostinho against Portugal and 32 other states*, „Biuletyn Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego” 2021, nr 16(18.1), s. 53-73. DOI: 10.32084/sawp.2021.16.1-4
- 3) Curtis S.K. i in., *Systematic framework to assess social impacts of sharingplatforms: Synthesising literature and stakeholder perspectives to arrive at a framework and practice-oriented tool*, „PloS one” 2020, nr 15(10), s. e0240373. DOI: 10.1371/journal.pone.0240373
- 4) Ćwiertniak T., *M.A. Krapca filozoficzna koncepcja prawa*, „Horyzonty Polityki” 2019, nr 10(30), s. 127-145. DOI: 10.35765/HP.2019.1030.08
- 5) Nordlof K., *The Autonomy of the Family as an Obstacle in Preventing and Identifying Assault of Children*, „Horyzonty Wychowania” 2017, nr 16(37), s. 45-58. DOI: 10.17399/HW.2017.163703
- 6) Duszka-Jakimko H., Haczkowska M., *Wartość bezpieczeństwa prawnego jako podstawa demokratycznego państwa prawa w świetle art. 2 Konstytucji RP*, „Przegląd Nauk Stosowanych” 2017, nr 17, s. 8-25.
- 7) Tereszkiwicz F., *Jednolity rynek Unii Europejskiej jako impuls dla rozwoju unijnego prawa autorskiego*, „Przegląd Nauk Stosowanych” 2017, nr 17, s. 65-82.

Działalność społeczna i zawodowa w obszarze oświaty:

- 1) Stopień awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego (akt nadania nr WOPZN.5861.267.2019 z dnia 19 sierpnia 2019 r.).
- 2) Członek Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli przy Wojewodzie Opolskim w kadencji 2023-2027.

Działalność społeczna:

- 1) Członek Rady Społecznej Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Opolu w kadencji 2017-2021.
- 2) Członek Opolskiej Regionalnej Rady Przemysłu Przyszłości (od 30 września 2022 r.).
- 3) Członek Zarządu Głównego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w kadencji 2015-2019.
- 4) Przewodniczący Komisji Prawnej Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w kadencji 2019-2023.
- 5) Członek zespołu statutowego przy Zarządzie Głównym Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w latach 2015-2023.

(podpis wnioskodawcy)